

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**AMATÖR FUTBOL KULÜPLERİNİN RİSK
YÖNETİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
(ORDU İLİ I. AMATÖR FUTBOL LİG ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dilara KUBAL

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

TEZ DANIŞMANI
Dr.Öğr. Üyesi Burkay CEVAHİRCİOĞLU

ORDU-2021

ONAY

Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü öğrencisi Dilara KUBAL tarafından hazırlanan ve Dr. Öğr. Üyesi Burkay CEVAHİRCİOĞLU danışmanlığında yürütülen “*Amatör Futbol Kulüplerinin Risk Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi (Ordu İli I. Amatör Futbol Lig Örneği)*” adlı bu tez, jürimiz tarafından... / .../ 20... tarihinde oybirliği ile Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Burkay CEVAHİRCİOĞLU

Başkan : Prof. Dr. Soner ÇANKAYA İmza.....
(Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Alparslan İNCE İmza.....
(Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ordu Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Burkay CEVAHİRCİOĞLU İmza.....
(Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Ordu Üniversitesi)

ONAY

... / ... / 20... tarihinde enstitüye teslim edilen bu tezin kabulü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../20... tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../20...

İmza

Enstitü Müdürü

Ünvanı, Adı ve Soyadı

TEZ BİLDİRİMİ

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Dilara KUBAL

TEŞEKKÜR

Öncelikle yüksek lisans eğitimim boyunca ve tez çalışmamın her aşamasında emeğini, katkılarını ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, bana yol gösterici olan, tecrübelerini paylaşan değerli hocam ve tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Burkay CEVAHİRCİOĞLU'na ilgisi ve sabrından dolayı çok teşekkür ederim.

Tez çalışmamın istatistiksel analiz sürecinde bilgi ve önerilerini sunan, zaman ayıran Dr. Öğr. Üyesi Erdal ARI hocama da teşekkürü borç bilirim.

Lisans eğitimimden bu yana benimle bilgilerini paylaşan, desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen ve çok yönlü gelişimime katkı sağlayan başta yüksekokul müdürümüz Doç. Dr. Alparslan İNCE olmak üzere tüm Ordu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ailesine teşekkür ederim. Ölçek çalışmama gönüllü olarak katılım sağlayan, çalışmamda bahsi geçen futbol kulübündeki sporculara, futbolcuların çalışmaya katılmalarına izin veren ve teşvik eden tüm antrenör hocalarıma da teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımın her anında yanımda olmalarından güç aldığım, maddi ve manevi desteklerini ve emeklerini hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli aileme ve varlıklarıyla hayatıma anlam katan, beni yalnız bırakmayan tüm dostlarım ve yakınlarıma minnettarım.

ÖZET

AMATÖR FUTBOL KULÜPLERİNİN RİSK YÖNETİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (ORDU İLİ I. AMATÖR FUTBOL LİG ÖRNEĞİ)

Amaç: Bu çalışmadaki amaç, Ordu İli I. Amatör Futbol Lig’inde oynayan sporcuların algıladıkları riskleri belirlemek, risklerin etki düzeylerini tespit etmek, sporda risk yönetimi alt boyutlarının birtakım demografik değişkenler ile ilişkisini araştırmak ve sporda risk yönetiminin önem derecesini vurgulamaktır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada betimsel yöntemlerden biri olan genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma grubunu Ordu İli I. Amatör Futbol Lig’inde yer alan 240 futbol oyuncusu oluşturmaktadır. Araştırmada veri aracı olarak Çobanoğlu (2008) ve Gök (2006)’ün Sporda Risk Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Veri dağılımının normalliği Kolmogorov-Smirnov Testi ile incelenmiştir. Parametrik verilerde bağımsız örneklem için T-Testi, çoklu karşılaştırmalarda Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) ve Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Nonparametrik verilerde Kruskal Wallis-H Testi ve Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney-U Testi kullanılmıştır. Araştırma verilerinin istatistiksel çözümlenmesi için SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır. Tüm verilerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre sporcuların medeni durum, çocuk sayısı, eğitim durumu, aile gelir düzeyi, doğum yeri ve spor yılı durumlarının riskleri algılama ve değerlendirme düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği ($p < 0.05$) ve sporcuların finansal destek ile ilgili konuları öncelikli risk olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Sporcuların yaş, baba eğitim düzeyi ve anne eğitim düzeyi durumlarının risk değerlendirme düzeyleri üzerinde olan etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Sonuç: Çalışmada elde edilen veriler, aylık gelir seviyesindeki düşüşün, sporcuların spor yaşamında karşılaşılabilecekleri riskleri daha iyi algılayabilmelerine olanak sağladığını düşündürmektedir. Sporcuların eğitim seviyeleri arttıkça risk alma eğilimlerinin de arttığı görülmüştür. Araştırmaya göre tecrübeli futbolcuların riskleri algılayıp analiz etme yeteneklerinin daha az deneyimli futbolculardan daha iyi seviyede olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye’de sporda risk yönetimi alanında yapılan çalışmaların ve uygulamaların, spor federasyonları ve spor kulüpleri tarafından uygulanmasının oldukça önemli olmasından dolayı benzer değişkenler kadın sporculara, farklı branşlara ve lig seviyesi daha yüksek olan bir örneklem grubunda da tekrarlanabilir. Ayrıca ölçek sporcuların yanında kulüp yöneticilerine, antrenörlere, menajerlere ve hakemlere uygulanabilir ve kulüpler arası karşılaştırma yapılarak mevcut durum ortaya konulabilir.

Anahtar Kelimeler: Risk, Risk Yönetimi, Sporda Risk Yönetimi, Sporda Risk Faktörleri, Futbol

ABSTRACT

AN EVALUATION OF AMATEUR FOOTBALL CLUBS IN TERMS OF RISK MANAGEMENT (ORDU PROVINCE 1ST AMATEUR FOOTBALL LEAGUE EXAMPLE)

Purpose: The aim of this study is to determine the perceived risks of athletes playing in the Ordu Province I. Amateur Football League, to determine the level of impact of risks, to investigate the relationship of risk management sub-dimensions in sports with certain demographic variables and to emphasize the importance of risk management in sports.

Materials and Methods: This study adopted a survey research design, which is a descriptive method. The research group consist of 240 athletes from the I. Amateur Football League of Ordu Province. Data were collected using the Risk Assessment Scale in Sport (RASS) developed by Çobanoğlu (2008) and Gök (2006). The Kolmogorov-Smirnov test was used for normality testing. Independent Samples T-Test and One-Way Analysis Of Variance (One-Way ANOVA) for parametric data were used. Mann Whitney-U and Kruskal Wallis-H Tests for nonparametric data were used. Tukey's Test was used for between-group comparisons to determine the source of difference in the normal distributed data. A post-hoc Mann-Whitney U-Test with Bonferroni correction was used for between-group comparisons to determine the source of difference in the nonparametric distributed data. The data were analyzed using a statistical package program (SPSS, v. 21.0). The statistical significance level was accepted as $p < 0.05$ in all statistical analysis.

Results: Participants RASS scores did not significantly differ by age and parents' education levels ($p > 0.05$). However, their RASS scores significantly differed by marital status, the number of children, education level, family income, birthplace, and sports experience ($p < 0.05$). Participants considered financial support issues to be the primary risk factors.

Conclusion: The data obtained in the study suggests that the decrease in monthly income level allows athletes to better perceive the risks they may face in sports life. It has been observed that as the education levels of athletes increase, their tendency to take risks increases. According to the research, it is understood that experienced footballers have a better level of ability to perceive and analyze risks than less experienced footballers. Similar variables can be repeated to female athletes, different branches and in a sample group with a higher league level, since it is very important that the studies and practices in the field of risk management in sports in Turkey are implemented by sports federations and sports clubs. In addition, scale can be applied to club managers, coaches, managers and referees as well as athletes, and the current situation can be demonstrated by comparing between clubs.

Keywords: Risk, Risk Management, Risk Management in Sports, Risk Factors in Sports, Football

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK SAYFASI.....	
ONAY.....	
TEZ BİLDİRİMİ	I
TEŞEKKÜR.....	II
ÖZET	III
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ŞEKİLLER DİZİNİ	VIII
TABLOLAR DİZİNİ.....	IX
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	XI
1.GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Risk	3
2.1.1. Risk ve Belirsizlik	3
2.1.2. Risk ve Olasılık	4
2.1.3. Risk ve Tehlike.....	4
2.1.4. Risk ve Fırsat İlişkisi.....	4
2.1.5. Risk ve Şans	5
2.1.6. Risk Kaynağı, Olay, Etki.....	5
2.2. Risk Yönetimi	6
2.3. Risk Yönetim Süreci	7
2.3.1. Risk Planlama Süreci	8
2.3.2. Risk Değerlendirme Süreci	9
2.3.2.1. Risk Belirleme Süreci	9
2.3.2.2. Risk Analizi Süreci	10
2.3.3. Risklerin Azaltılması Süreci.....	11

2.3.3.1. Riskten Kaçınmak	11
2.3.3.2. Riski Üstlenme.....	12
2.3.3.3. Riskin Kontrol Edilmesi ve Azaltma	12
2.3.3.4. Riski Transfer Etme	12
2.3.3.5. Bilgi ve Araştırma.....	12
2.3.4. Risk İzleme ve Kontrol Etme Süreci.....	13
2.3.5. Risk Raporlama Süreci	14
2.3.6. Risk Derecelendirme Matrisi	15
2.3.7. Sporda Risk Yönetimi.....	15
2.3.8. Sporda Risk Faktörleri	18
2.3.8.1. Genel Sağlık ve Fiziki Durum	18
2.3.8.2. Psikolojik Faktörler.....	18
2.3.8.3. Sahanın Fiziki Koşulları.....	19
2.3.8.4. Koruyucu Giyim, Malzeme.....	20
2.3.8.5. Antrenman İle İlgili Faktörler	20
2.3.8.6. Güvenlik ve Çevresel Faktörler	21
2.3.8.7. Alışkanlıklar İle İlgili Faktörler	21
2.3.9. Yönetim Alanlarına Göre Risk Faktörleri.....	22
2.3.9.1. Sağlık Yönetimi İle İlgili Risk Faktörleri	22
2.3.9.2. Tesis Yönetimi İle İlgili Risk Faktörleri	23
2.3.9.3. Finans Yönetimi İle İlgili Risk Faktörleri.....	24
2.3.9.4. Sosyal Güvence (Sigorta) Yönetimi İle İlgili Risk Faktörleri.....	25
2.3.10. Spor Kulüpleri.....	25
2.3.10.1. Spor Kulüplerinin Amaçları.....	26
2.3.11. Futbol	26
2.3.11.1. Dünyada Futbolun Doğuşu	26
2.3.11.2. Türkiye’de Futbolun Doğuşu	28

2.3.11.3. Futbol Oyunu	29
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	30
3.1. Araştırmanın Evreni.....	30
3.2. Veri Toplama Aşaması.....	30
3.2.1. Kişisel Bilgi Formu	30
3.2.2. Sporda Risk Değerlendirme Ölçeği.....	30
3.3. Kullanılan Yöntemler.....	31
3.4. Verilerin Analizi.. ..	32
4. BULGULAR.....	33
5.TARTIŞMA	49
6.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	55
KAYNAKLAR	58
EKLER	64
Ek 1: Etik Kurul Onayı	64
Ek 2: Sporcular İçin Risk Değerlendirme Ölçeği	65
ÖZGEÇMİŞ.....	67

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Kaynak - Olay - Etki İlişkisi

5

TABLolar DİZİNİ

Tablo 2.1. Örnek Risk Kayıt Defteri	13
Tablo 2.2. Risk Matrisi Etki Derecelendirmesi.....	15
Tablo 3.1. Risk Değerlendirme Alt Boyutları ve Ölçekteki Soru Numarası.....	31
Tablo 4.1. Sporcuların Demografik Değişkenleri İle İlgili Dağılımı.....	33
Tablo 4.2. Risk Değerlendirme Ölçeği Tanımlayıcı İstatistikler.....	35
Tablo 4.3. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Yaş Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	36
Tablo 4.4. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Yaş Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	37
Tablo 4.5. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Medeni Durum Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Grup T-Testi Sonuçları.....	37
Tablo 4.6. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Medeni Durum Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	38
Tablo 4.7. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Çocuk Sayısı Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	39
Tablo 4.8. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Eğitim Durumu Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	40
Tablo 4.9. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Eğitim Durumu Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	40

Tablo 4.10. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları.....	41
Tablo 4.11. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Kruskall Wallis-H Testi Sonuçları.....	42
Tablo 4.12. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları.....	42
Tablo 4.13. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Kruskall Wallis-H Testi Sonuçları.....	43
Tablo 4.14. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları.....	44
Tablo 4.15. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Doğum Yeri Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları.....	45
Tablo 4.16. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Doğum Yeri Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Kruskall Wallis-H Testi Sonuçları.....	46
Tablo 4.17. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Spor Yılı Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Kruskall Wallis-H Testi Sonuçları.....	47
Tablo 4.18. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Spor Yılı Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları.....	48

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ANOVA	: Varyans Analizi
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences
n	: Kişi Sayısı
SS	: Standart Sapma
\bar{X}	: Ortalama
p	: Önem Seviyesi, Anlamlılık

1. GİRİŞ

Dünyada küreselleşmenin hızlı bir şekilde gelişmesiyle birlikte, kurum ve kuruluşların faaliyet alanlarında her anlamda önemli değişiklikler yaşanmakta ve bu yaşam ve çevre koşullarının değişmesi beraberinde rekabet olgusunu da artırmaktadır. Bu doğrultuda gelecek ile ilgili verilecek kararlarda ki yaşanacak belirsizlik, risk kavramını da beraberinde getirmektedir.

Risk, belirlenen hedefe ulaşılmasını engelleyen, zarar veya kayıp doğuran bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Fıkırkoca, 2003). İnsan, yaşamının neredeyse her anında mevcut birtakım risklerle karşı karşıyadır. Risk kavramı toplumları, şirketleri, işletmeleri etkilediği gibi bireylerin günlük yaşantılarında da önemli etkiye sahiptir (Ocakoğlu, 2019).

Günümüzde sporun bir endüstri haline gelmesinin, toplumlar için kültürel ve refah seviyelerinin bir göstergesi olarak anlam kazanmasıyla birlikte ulusal ve uluslararası düzeyde birçok spor faaliyetleri düzenlenmekte ve bu etkinliklere büyük katılımlar olmaktadır. Spor organizasyonları, insanların serbest zamanlarını değerlendirmesine, sporun geniş kitlelerce tanınmasına ve yaygınlaştırılmasına, ruh ve beden sağlığı yerinde olan nesiller yetiştirilmesine ve toplumlar arası kaynaşmanın sağlanmasına önemli ölçüde etkisi olan bir araç olarak kullanılmaktadır (Erkal, 1982). İnsan faaliyetlerinin birçoğunda çeşitli risklerin her zaman var olduğunun kabulü ile ister geniş kitleleri misafir eden organizasyonlar olsun, ister yapılan spor branşının doğası gereği olsun spor organizasyonlarının tümü birtakım riskler içermektedir (Ocakoğlu, 2019). Bu da sporda risk yönetiminin ve risk yönetimi uygulamalarının ne denli önemli ve gerekli olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

Sporda risk her spor branşında ve aktivitesinde çeşitli değişkenler bakımından farklıdır ve bu riskler sporcu sağlığını tehlikeye sokmaktadır. Bu bağlamda sporda risk yönetimi, yaşanabilecek finansal kayıpların önüne geçebilmek, insanları sakatlanmalardan korumak gibi faaliyetlerini sistematik bir süreç içerisinde yürüten bir bütündür. Spor faaliyetlerinde güvenlik eksikliğinden doğabilecek risk faktörlerini değerlendirmek, sporda risk yönetiminin faaliyet alanıdır (Appenzeller ve Lewis, 2000).

Spor kulüpleri de spor faaliyetleri içerisinde risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Risklerin yarattığı olumsuz etkiler, spor kulüplerinin itibar kaybı yaşamasına hatta bazı durumlarda yasal sonuçlara bile neden olabilmektedir. Bu sebeple spor kurum ve kuruluşları ile kulüpler, varlıklarını korumak, devamlılıklarını sağlamak ve organizasyon gelirini ve ününü korumak amacıyla istenmeyen durumlarda meydana gelecek hasar ve kayıpların olumsuz etkilerini minimize ederek kararlar alabilmeli ve bu kararları yürütebilmelidir (Öktem, 2011). Risk yönetimi kapsamında istenilen amaçlara ulaşılabilmesi için spor kulübü yöneticileri kadar antrenör ve sporcularında sorumlulukları vardır. Bu sorumluluklar yerine getirildiği sürece sonuca etkisi olacaktır. Risk yönetiminin etkili olabilmesi için risk planlaması yapılmalı, riskler değerlendirilmeli, kontrol edilmeli ve gerektiğinde finanse edilmelidir. Bu konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, tüm spor kulüplerinin ve kuruluşların bünyelerinde bir risk yönetimi departmanı olması gerektiğinin önemi giderek artmaktadır (Fuller ve Drawer, 2004).

Spor kulüplerinin başarısının bu risklerin üstesinden ne düzeyde gelebildiği ile doğru orantılı olması bu çalışmanın yapılmasında önemli bir etken olmuştur. Bu bağlamda bu çalışma, Ordu İli I. Amatör Futbol Lig'inde oynayan sporcuların algıladıkları riskleri belirlemek, risklerin etki düzeylerini tespit etmek, sporda risk yönetimi alt boyutlarının birtakım demografik değişkenler ile ilişkisini araştırmak ve sporda risk yönetiminin önem derecesini vurgulamak amacı taşımaktadır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Risk

Risk İtalyanca “risco” kelimesinden gelmekte olup bir zarar veya kayba neden olabilecek olayların meydana gelme olasılığıdır (Baydar, 2000). Fransızca’da ise “risque” çekince anlamına gelen bir kavramdır (Tekin ve Zerenler, 2005).

Tanımı daha geniş bir çerçevede yapıldığında risk, planlarda başarılı olamama olasılığı, bir tehlike olarak hatalı karar alma ya da kar elde edememek, zarara uğramak şeklinde adlandırılabilir. Geleceğe yönelik yapılan yatırımların, yürütülmekte olan faaliyetlerin ileride yaratacağı etkilerinin bilindiği, zararların üstlenildiği ve belirsizlik durumunun bulunmadığı bir ortamda herhangi bir riskin söz konusu olmayacağı söylenebilir. Risk kavramının söz konusu olduğu durumlarda sonuçlarda planlanandan veya tahmin edilenden sapma gözlemlenir. Bu sapmalar olumsuz olabileceği gibi, olumlu yönde de olabilir (Bolak, 2004). Bu tanımlar ışığında hayatın her alanında riskin var olduğunu ve aynı zamanda risk kavramının öngörülebilir, ölçülebilir ve hesaplanabilir bir kavram olduğunu söyleyebiliriz. Başka kavramlarla da ele alınabilen risk kavramı belirsizlik, olasılık, fırsat, tehlike ve şans kavramlarıyla ilişkilidir.

2.1.1. Risk ve Belirsizlik

Belirsizlik ve risk kavramları beklentilerde bir sapma meydana gelmesi durumunu ifade ettiğinden aynı anlama geldiği düşünülse de iki kavramın birbirinden ayrıldığı noktalar bulunmaktadır. Risk kavramı açısından tehlike, yapılacak olasılık hesapları dahilinde öngörülebilirken, belirsizlik kavramında öngörülemezlik ön plandadır. Bu da önlem alınamaması sonucunu ortaya çıkarırken, belirsizlik kavramının beklenmeyen ve şok bir durum olduğunda anlam kazandığının göstergesidir (Yalçınkaya, 2004). Bu bağlamda belirsizlik, gelecekte olacakların bilinmediği ve içerisinde şüphe barındıran bir durumda karşımıza çıkar (Vaughan ve Vaughan, 1995).

2.1.2. Risk ve Olasılık

Gelecekle ilgili bir kavram olan ve gelecekte ortaya çıkması ihtimal dahilinde olan eylem ve olayların hedeflerimiz üzerinde oluşturduğu olumsuz etkiler kurum için risk taşımaktadır. Lakin kurumlar, gelecekte ortaya çıkabilecek eylem ve olayların ne zaman, nasıl gerçekleşeceğini gelecek hakkındaki bilgi yetersizlikleri, yaşanan gelişmeler ve belirsizlikler sebebiyle bilememektedirler. Buna bağlı olarak da kurumlar, hedefleri üzerinde herhangi bir risk meydana gelip gelmeyeceğini kesin olarak bilememektedirler. Risk olabilir ya da olmayabilir ve bu da olasılık kavramını ortaya çıkarmaktadır. Risklerin ortaya çıkmasının yüzde yüz oranında kesin olmamakla birlikte belirli bir olasılık dahilinde olduğu görülmektedir (Ekici, 2012). Bir olay birden fazla şekilde sonuçlanabilir ve her sonuç bir olasılık ifade eder. Buna bağlı olarak olasılık, ifadeler arasındaki mantıksal ilişki ve bir olayın ortaya çıkma durumunu ifade etmektedir (Küçülyılmaz, 2007).

2.1.3. Risk ve Tehlike

İsteğimiz ve irademiz dışında gerçekleşmesi ihtimal dahilinde olan, zarar ve kayıp oluşturan, mutlak ve mümkün olaylar tehlike kavramını ifade eder. Bu tehlikelerin var olması ise riski ortaya çıkarır (Baydar, 2000). İstemli ya da istemsiz bir tehlike yaratabilecek her türlü etken veya olay tehdit içerir. Örneğin; gerekli hiçbir güvenlik önleminin alınmadığı ve yeterli ekipmanın bulunmadığı bir futbol tesisi tehlike, burada oynanacak olan bir futbol maçı ise risktir. Tehlike ile ilgili olaylar gerçekleştiğinde risk ortaya çıkar (Aydemir, 2001).

2.1.4. Risk ve Fırsat İlişkisi

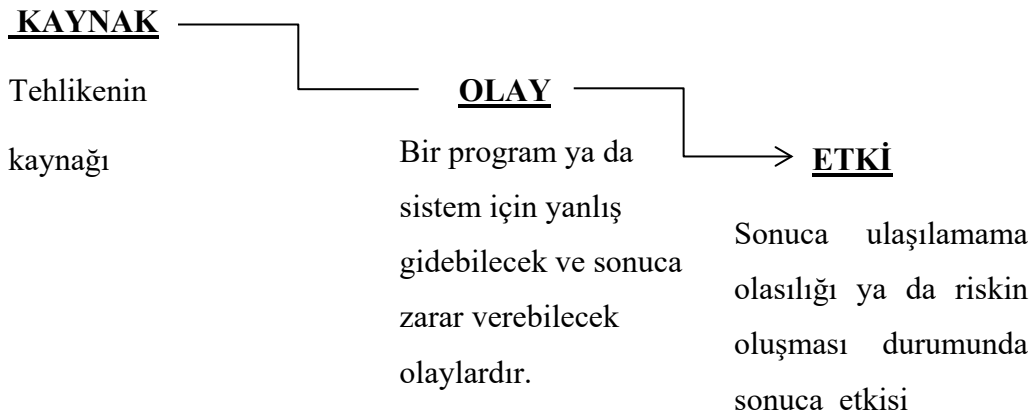
Yüksek dereceli risk içeren bir faaliyetin iyi yönetilmesi kazanç sağlarken yanı sıra bu yüksek dereceli risklerin kabul edilmesi anlamına gelmektedir. Pozitif ve negatif bileşenler içeren belirsizlik sürecinde fırsatlar süreç çıktısını olumlu etkileyerek artırırken, süreç kapasitesini olumsuz etkileyen riskler çıktıyı azaltmaktadır. Bu sebeple riskler alınırken fırsatlar göz önüne alınmalıdır. Bir risk sonucunun olumlu yönde sapması fırsat yaratabilir fakat bu riskin tüm olumlu sonuçlarının fırsat yaratacağı anlamına gelmez (Fıkrkoca, 2003).

2.1.5. Risk ve Şans

Kontrolü tarafımızdan mümkün olmayan durumlar meydana geldiğinde şans kavramı ortaya çıkmaktadır. Şans ve şanssızlık kavramları, bazen zehirli atıkların olduğu bir yerde yaşanması gibi şartlara bağlı olarak, bazen kadın veya erkek olmak gibi doğumla, bazen de eylemlerimiz sonucunda ortaya çıkabilen kavramlardır (Pehlivan, 2008). Negatif ve pozitif bileşenleri içeren ve risk ile ilişkili kavramlardan biri olan şans kavramına göre risk, şansın negatif bileşeni olan şanssızlığı ifade etmektedir. Örneğin; bir futbol müsabakasında futbolcunun yanlış bir hareketi sonucu bağlarını zedeleyip sakatlanması herkes tarafından ‘talihsizlik’ olarak değerlendirilir. Bunun gibi kimsenin müdahalesinin olmadığı durumlarda şans veya şanssızlık kavramlarından bahsedilebilir (Karataş ve ark., 2017).

2.1.6. Risk Kaynağı, Olay, Etki

Riskin kaynağı, riskin ortaya çıkmasındaki asıl sebeptir. Eğer risk kaynağı bilinirse, riskin ortaya çıkmasına sebep olabilecek durumlar ve davranışlar engellenebilir ve böylelikle risk önlenmiş olur. Bir risk tanımı yapabilmek için, ilk olarak riski oluşturacak olan kaynak, olay ve etkilerinin belirlenmesi gerekir (Öktem, 2011).

Şekil 1: Kaynak – Olay – Etki İlişkisi (Fıkırkoca, 2003)

Takımların içerisinde bulunduğu faaliyetler ve spor kulüplerinin yapıları bakımından dört temel risk kaynağı vardır. Bunlar araç-gereç ve malzemeler, sahalar, insanlar ve programdır (Corbett, 2002).

Sahalar: Sporcuların çalıştığı spor sahalarının yetersiz olması, yeterli güvenlik önlemlerinin alınmamış olması, yeterli hijyenin sağlanmamış olması takım amaçlarını etkileyen risk kaynaklarıdır.

Araç-gereç ve malzemeler: Antrenörler, sporcular ve diğer görevliler tarafından kullanılan araç – gereç bakımlarının yeterli düzeyde ve düzenli yapılmaması risk teşkil eder.

Program: Kulüp ve takımların genel ve özel amaçlarının planlanan şekilde yürütülmesi ve istenilen hedeflere ulaşılabilmesi için teknik, maliyet, çizelge ve zaman risklerinin iyi şekilde yönetilmesi gerekir. Aksi takdirde olası riskleri beraberinde getirir.

İnsanlar: Riskin insan davranışından kaynaklanan ve öngörülemeyen yönünün ortaya çıktığı durumdur. Antrenörler, sporcular, kulüp içinde bulunan diğer görevliler, idareciler ve taraftarlar dahil olmak üzere insanlar hata yapabilir ve sorun yaratabilirler (Corbett, 2002).

2.2. Risk Yönetimi

İnsan yaşamında var olan tehlike ve tehditler kişileri, kurumları bu tehlike ve risklere karşı birtakım önlemler almak durumunda bırakmış ve bu doğrultuda teknikler geliştirilmeye başlanmıştır. Risk yönetimi, işletme tarafından üstlenilmek istenmeyen risklerin, en doğru risk yönetim maliyet ve teknikleri ile işletme üzerinde oluşturabileceği zararları minimum düzeye indirmek ve üstlenilen risklerin kar getirisini sağlamak olarak tanımlanabilir (Öktem, 2011).

Risk yönetimi bir süreçtir. Bu süreçte hedeflere ulaşırken karşı karşıya gelinen tehlikeler fırsat seçeneğine çevrilerek en elverişli yönetim sistemi oluşturma gayesi vardır. Ayrıca risk yönetimleri belirlenir, kontrol edilir ve değerlendirilir. Buradaki amaç risklerin minimum düzeye indirilmesi ya da ortadan kaldırılmasıdır. Bu süreçte belirsizliklerin ortaya çıkaracağı olumsuzluklar en aza indirilirken, olumlu etkiler artırılmaya çalışılır ve bir risk durumunda planlanmış davranışlar değil, olması gereken tedbirlerin alınması öngörülür. Planlamanın herhangi bir eylem gerçekleşmeden önce yapılması, alternatif eylem planları seçilebilmesini mümkün kılarken, ulaşılan hedeflere ilerlememizi kolaylaştırır (Kalyoncu, 2013).

Risk yönetimi bir disiplindir. Belirsizlikleri ve belirsizliklerin meydana getireceği olumsuzlukları minimum düzeye indirgemeyi ve riski üstlenilebilir bir hale getirmeyi sağlar. Kurumların riskleri oluşmadan önleyebilmeleri, başarılarını ortaya koymaktadır. Kurumlar öngörebildikleri riskleri incelemeli, riskin yarattığı olumsuz etkileri ise en az düzeye indirmelidir. Bu durum kurumlara riskleri oluşmadan önlemenin yanı sıra fırsat elde etme olanağı da sunacaktır. Bu bakımdan risk yönetimi, riskleri meydana gelmeden öngören ve önlenmesini sağlayan bir kavramdır (Fıkrkoca, 2003).

2.3. Risk Yönetim Süreci

Risk meydana gelmeden, bir durum için ne tür risklerin ortaya çıkabileceği, bu riskler için alınan kararların doğru olup olmadığı ve alınan önlemler risk yönetim sürecinin kapsamındadır. Üç basamaklı bir süreç olan risk yönetim sürecinde ilk basamak risklerin belirlenmesi ve ölçülmesi, ikinci basamak zararların yönetilmesi ve minimum düzeye indirilmesi için bir plan geliştirmek ve bu planı uygulamak, üçüncü basamak ise uygulanan planın değerlendirilmesi ve yeniden gözden geçirilmesidir (Dorfman, 1998). Riskin yarattığı kazalardan doğan kayıpların en aza indirilmesinde risk yönetimi, önemli bir yere sahiptir (Appenzeller ve Lewis, 2000).

Risk yönetimi planlamaları çoğu zaman herhangi bir kayıp meydana gelmeden önce yapılır ve risk yönetimi etkinlikleri bu kayıplar öncesi, sırası ve sonrasında ortaya çıkar (Öktem, 2011).

Geniş kapsamda risk yönetimi süreci;

1.Etkinliğin temel hedefleri ile çatışması muhtemel olan kazaların sebep olduğu zararları belirlemek

2.En elverişli risk yönetimi tekniklerini olası zararlar için tekrar kontrol etmek

3.En iyi risk yönetimi tekniğini seçmek

4.Belirlenen tekniğin uygulanması

5.Etkili bir risk yönetimi için seçilen tekniğin sonuçlarını izlemek (Appenzeller ve Lewis, 2000).

Aşağıda risk yönetimi sürecinin basamakları verilmiştir (Çobanoğlu, 2008).

1. Risk Planlama Süreci

2. Risk Değerlendirme Süreci

- Risk Belirleme Süreci
- Risklerin Analiz Edilmesi Süreci

3. Risklerin Azaltılması Süreci

- Riskten Kaçınma
- Riski Üstlenme
- Riskin Kontrol Edilmesi ve Azaltma
- Riskin Transfer Edilmesi
- Bilgi ve Araştırma

4. Risk İzleme ve Kontrol Süreci

5. Raporlama Süreci şeklindedir.

2.3.1. Risk Planlama Süreci

Yönetim sürecinin başlangıç noktası planlamadır. Organizasyonların hedefledikleri başarıya ulaşabilmeleri için iyi bir planlamaya gereksinimleri vardır. Bunun yanı sıra organizasyon içerisinde yer alan tüm kişilerinde belirli plan ve hedefleri olmalıdır. Planlama amaçların önceden belirlendiği ve bu amaçlara nasıl ulaşılabileceğine karar verildiği bir süreçtir (Lussier ve Kimball, 2004).

Risk planlaması yapılmasındaki amaç, riskin etkilerinin minimum düzeye indirilmesini sağlamak ya da tamamen ortadan kaldırmaktır (Kaba, 2013). Bu süreç, çeşitlilikleri, olasılıkları belirlemek için mevcut riskleri belirlemeyi ve değerlendirmeyi, bu risklerle başa çıkabilmek için en uygun alternatif yöntemleri seçmeyi, transfer etmeyi, en aza indirmeyi ve planın yürürlüğe konulması için uygun yönetim prosedürlerini uygulamayı içermektedir (Gray, 1996).

2.3.2. Risk Değerlendirme Süreci

Kişilerin ya da işletmelerin maruz kalabileceği riskleri ve bu risklerden doğabilecek zararların tespit ve analiz edilmesi risk değerlendirme sürecini kapsar. Bu zararların en az düzeye indirilmesi için gereken yollar göz önünde bulundurulmalıdır. Kişi bir yüzme havuzunda yönetici ise bilindiği gibi buradaki insanların boğulması, en büyük risk etkenlerinden birisidir ve risk değerlendirmesi yapılırken daha önce böyle bir olayın yaşanıp yaşanmadığına, eğer yaşandıysa ne sebeple olduğuna gibi tesisin deneyimlerine bakılmalı ve orada sorumluluk sahibi olan cankurtaranların bu riski önleyebilmeleri için daha iyi nasıl çalışmaları gerektiği iyi bir şekilde analiz edilmelidir (Nohr, 2009).

Risk değerlendirmesinin etkin bir işlevi olması, kurum içi ve kurum dışı faktörlerin analiz edilmesini gerektirir. Kurumdaki etkinliklerin içeriği, bu etkinlikleri olumsuz etkileyebilme potansiyeli bulunan kurumsal yapıdaki karmaşıklık, kurum çalışanlarının kalitesi ve kurumda meydana gelen değişiklikler kurum içi, sektörde ortaya çıkan değişimler, ekonomik sebepler ve teknolojiye meydana gelen değişimler kurum dışı faktörlerdendir (Basel Komitesi, 1998).

Risk değerlendirilmesi iki süreçten oluşur.

2.3.2.1. Risk Belirleme Süreci

Risk belirleme, tüm risk yönetimi faktörlerinin birbiriyle bağlantılı olduğunu gösteren bir diğer süreçtir. Belirlenmemiş hiçbir risk değerlendirilemez. Risklerin detaylı şekilde belirlenmesi, birbirleriyle olan etkileşimlerinin ortaya konulması riskin ortaya çıkmasına sebep olan temel nedeni bulmamıza yardımcı olurken, riskin ortadan kaldırılmasını sağlamamıza da imkan tanıyacaktır. Problem haline dönüşmeden önce risklerin öngörülmesi, risk belirlemede asıl amaçtır ve bu risk etkilerinin minimum düzeye indirilmesini, karar faaliyetlerine fırsat tanımayı, köklü çözümler bulabilmeyi sağlamaktadır. Riskin problem haline gelmeden öngörülmesinin bu denli önemli olmasının sebebi, problem haline geldikten sonra zaman, performans ve maliyet açısından köklü çözümler bulmayı zorlaştırmasıdır (Fıkrkoca, 2003). Bir takımın ya da spor kulübünün hedeflerini etkileyebilecek etkenlerin neler olabileceği ve bu etkenlerin ne şekilde meydana gelebileceğini belirlemek, risk belirleme sürecinin amacıdır (Gök, 2006).

Potansiyel riskler;

- Program yönetim değerlendirmesi
- Dokümantasyonun gözden geçirilmesi
- Geçmiş programların ve verilerin değerlendirilmesi
- Beyin fırtınası
- Risk liste ve dokümanları
- Çalışma grupları
- Anketler ve görüşmeler sayesinde belirlenebilir (Acuner, 2006 ve Fıkrkoca, 2003).

2.3.2.2. Risk Analizi Süreci

Bu süreçte, risklerin olumsuz veya olumlu etkileri ve bu etkilerin meydana gelme olasılıkları belirlenir (TÜSİAD, 2008). Risk azaltma yoluna gitmek, risk analizi yapmanın bir sonucudur ve bu bakımdan riskleri oluşmadan öngörmek ve yaratabileceği etkileri minimum düzeye indirmek için önlem alma faaliyetleri bu aşamada yürütülür (Çağıl, 2006).

Bu süreçte spor kulübü, takım ve sporcular için risk teşkil edebilecek olaylar kategorilere ayrılarak, oluşabilecek risklerin detaylı araştırılması ve bu hususlar hakkında bilgi edinilmesi sağlanır.

Bu süreçte riskler aşağıdaki faktörler ile analiz edilir;

- 1.Olasılık; riskin oluşma ihtimalidir.
- 2.Etkisi; riskin problem haline dönüşmesi ile yaratacağı kayıptır.
- 3.Zaman çerçevesi; riskin ortaya çıkabileceği zaman dilimidir.
- 4.Risk analizleri nicel ve nitel olabilir. Belirlenen riskler sayısal değerlere dönüştürülerek nicelenir (Gök, 2006).

2.3.3. Risklerin Azaltılması Süreci

Riskleri problem haline dönüşmeden en erken aşamada önlemek ve öncelikle riskin oluşma olasılığını en aza indirgeme sürecidir. Bu süreç, yaşanılabilecek olası bir kayıp durumunda kaynak ve faaliyetlerin aniden etkilenmemesi için birtakım düzenlemeler yapılmasını içerir (Üzümcü, 2007). Riskin yaratabileceği etkileri ve risk olasılığını en aza indirgeyerek, işletme açısından üstlenebilir ve kabul edilebilir bir risk boyutu oluşturmak, risk azaltma stratejisinin kapsamındadır (Meulbroek, 2002).

Risk azaltma süreci için yürütülecek temel faaliyetler şunlardır (Fıkrkoca, 2003);

- Risk oluşmasına sebep olabilecek ana faktörlerin belirlenmesi
- Riskin ortaya çıkma ihtimalini ve sonuca yapacağı etkileri en az düzeye indirerek önlemlerin alınması
- Riski minimize etme etkinliklerinin planlanması
- Gerekli tedbir planlarının yapılması
- Risk azaltma planlarının hazır hale getirilmesi
- Risk azaltma planlarının uygulamaya konulması

Birtakım kararlara bağlı olarak oluşturulan risk azaltma faaliyetlerinin ilk basamağı, riskten kaçınmaktır. Daha sonra riskin üstlenilmesi, riskin kontrol altına alınması, azaltılması ya da ortadan kaldırılması, riskin transfer edilmesi/paylaşılması ve bilgi ve araştırma yapılması maddeleri ile devam eden bir süreçtir (Miller, 2006).

2.3.3.1. Riskten Kaçınmak

Olasılık riskini azaltma yollarından biri riskten kaçınmaktır. Yüksek risk içeren olaylar ortadan kaldırılır ve yerine minimum risk içeren çözümler getirilir. Riskten kaçınma basamağının başarılı bir şekilde uygulanması belirli risklerden kaynaklanan hasar ve olumsuzlukları ortadan kaldırmanın köklü çözümüdür (Bengü, 1996). İlk aşamada spor yöneticileri, önemli potansiyel risk yaratan etkinlikleri üstlenmekten kaçınır (Gök, 2006).

2.3.3.2. Riski Üstlenme

Riskin neden olabileceği etkilerin maliyeti, bu riskleri önleyebilmek adına herhangi bir uygulama yapılmasının maliyetinden daha düşük olduğundan bu tür sorun çözücü ve düzeltici uygulamalara önceden değil, risk oluştuğu taktirde başvurulmaktadır. Riski üstlenme, zararın sonuçlarının zarara uğrama olasılığı olan bölüm tarafından karşılanacağı anlamına gelmektedir (Öktem, 2011). Düşük risk içeren faaliyetler için daha uygun olan bu yöntem risk azaltma, riskten kaçınma ve risk transferi yapılamadığı zamanlarda ortaya çıkar. Böylelikle riskler kulüp tarafından öngörülmesi ve yöneticiler tarafından en iyi şekilde yönetilmelidir (Çobanoğlu, 2008).

2.3.3.3. Riskin Kontrol Edilmesi ve Azaltma

Riskin kontrol edilmesi, risk azaltma planının geliştirilmesini ve daha sonra planın izlenilmesini gerektirir. Böylelikle riskin oluşma olasılığı veya sonuca olan etkisi azalır (Corbett, 2002). Riski kontrol altına alma kararı verilirken bu doğrultuda düzenlenmesi gereken faaliyetlerin maliyeti ve riskin en aza indirgenmesiyle elde edilecek kazanımlar değerlendirilir (Gök, 2006).

2.3.3.4. Riski Transfer Etme

Riskin paylaşılması anlamına gelen ve maliyet hedeflerini etkileyen riski transfer etme süreci, programın bir bölümündeki risklerin başka bir bölüme ya da üçüncü kişilere dağıtılmasını içerir (Aydemir, 2001). Spor kulüplerinin bulunduğu yerlerin çevre koşullarının ya da spor kulüplerinin faaliyetlerinin sebep olduğu riskler ise diğer bölümlere ya da yine üçüncü kişilere aktarılır (Gök, 2006).

2.3.3.5. Bilgi ve Araştırma

Risk azaltma kararlarının daha etkili bir biçimde verilebilmesi, konu ile ilgili daha fazla bilgi gerektirir. Bu nedenle araştırma, bilgi üretme ve edinme kararı verilir. Riskli duruma ilişkin uygun verilerin olması durumunda karar destek bilgileri üretilir ve en iyi uygulama verileri araştırılır. Riskin araştırılması, kulüp ya da takım için kabul edilemez olarak değerlendirilen ve belirlenen riskin sonuçları için harekete

geçmektir. Böylece belirlenmiş ve değerlendirilmiş risklere yanıt vermede ne yapılacağı belirlenir (Gök, 2006).

2.3.4. Risk İzleme ve Kontrol Etme Süreci

Belirlenmiş amaçlar üzerinde mevcut olan ve yeni ortaya çıkan risklerin değerlendirilmesini yapmak, periyodik bir şekilde riskleri tanımlamak ve analiz faaliyetlerini sistematik olarak kontrol etmek süreci olan risk izleme sürecinde, belirlenmiş olan eşik değere ne denli ulaşıldığının durumu değerlendirilir (Gök, 2006). Yapılan planlara karşı süreci istemli olarak durdurmak ve değerlendirmek ise kontroldür. Kontrol ve izleme süreçlerindeki asıl amaç, risk yönetimi ile kulübün yönetim süreçlerini bütünleştirmek, kulüplerde en iyi risk yönetim sürecinin yürütülmesini sağlamak ve sürekli gelişimine katkıda bulunmaktır. Risklerin süreklilik halinde izlenmesi ve raporlanması ortaya çıkabilecek yeni risklerin gözlemlenmesini ve yönetilmesini sağlar (Australian Sports Commission, 1999). Risk bilgisinin anlaşılır ve açık, doğru ve zamanında belirlenebilmesi risk izleme sürecinin esaslarındandır. Bununla bağlantılı olarak, ilk aşama olan risk planlama aşamasında risk ile ilgili hangi bilgilerin toplanacağı, nelerin takip edileceği ve bu bilgilerin nasıl rapor edileceği belirlenmelidir. Kontrol süreci, amaçlara ulaşıp ulaşılmadığını garanti etmek için yapılan bir kabul ettirme ve uygulama sürecidir. Bu süreçte kaydedilen ilerleme ölçülür ve gerektiğinde düzeltici tedbirler alınır (Öktem, 2011).

Tablo 2.1. Örnek Risk Kayıt Defteri (Australian Sports Commission, 1999)

Plan Kısmı	Amaç
Geçmiş ve Hedefler	Plan amaç ve hedeflerinin belirlenip, ifade edilmesi.
Risk Yönetimi Görevler ve Sorumluluklar	İlgili çalışanların, üyelerin rol ve görevlerinin tanımlanması.

Tablo 2.1. (Devam) Örnek Risk Kayıt Defteri (Australian Sports Commission, 1999)

Risk Yönetim Süreci	Risk yönetiminin spor kulübü içerisinde takip edilecek planlarının belirlenmesi.
Spor Kulüplerinde Risk Yönetimi -İzleme ve Gözden Geçirme -İletişim ve Danışma -Raporlama -Risk Kayıt Defteri -Detaylı İncelemeler	Sorumluluk ve zamanlama içeren düzenli izleme ve gözden geçirme, daimi ve harici raporlama, risk kayıt defterinin yerini, tutulmasını, muhafaza edilmesini belirlemeyi içerir.
Risk Kayıt Defteri	Spor kulübünün mevcut risk listesinin sırasıyla kayıt altına alındığı defterdir. Bu bölüm planın dinamik bir kısmı olacaktır.
Yönetim ve Çalışma Süreçleri İle Bağlantılar	Diğer görevler, süreçler ile risk yönetiminin nasıl birleştiği bu bölümde belirlenir.

2.3.5. Risk Raporlama Süreci

Yönetim tarafından, risk kütüğünde ne şekilde değişiklikler olduğunu belirlemek ve risk yönetimi uygulamasının hangi düzeyde etkili olduğunu ortaya koyabilmek amacıyla raporlama ve gözden geçirme yapılır. Bu süreçte, risklerin önem derecesinin değişip değişmediğine, risklerin güncelde hala var olup olmadığına ya da yeni risklerin meydana gelip gelmediğine, kontrol faaliyetlerinin yeterlilik derecesine ve yenilerinin eklenmesinin gerekliliğine, risk sorumluları ve koşullardaki değişiklikler ile ilgili son durum bilgilerine risk kütüğünde yer alan değerlendirmeler bölümünde yer verilir (Sayıştay Başkanlığı, 2006).

2.3.6. Risk Derecelendirme Matrisi

Riskleri derecelendirme, bir faaliyet için en önemli olan risklerin belirlenmesi, bu risklerin tanımlanması, öncelik sırasının belirlenmesi ve risk etkilerinin yönetilmesine olanak sağlar. Risk matris programı, risk derecelerinin kontrolünü otomatik hale getirirken, risk azaltma yaklaşımını daha da iyileştirir (Gök, 2006).

Tablo 2.2. Risk Matrisi Etki Derecelendirmesi (Aydemir, 2011)

Etki Kategorileri	Tanım
Kritik	Bu riskler meydana geldiğinde, faaliyet hedeflerinin gerçekleşmesini engeller.
Ciddi	Bu riskler oluştuğunda, zaman ve maliyet sapmaları gerçekleşir.
Orta	Bu riskler oluştuğunda, zaman ve maliyet sapmalarına neden olur ama kritik amaçlar etkilenmez.
Az	Bu riskler oluştuğunda, zaman ve maliyet açısından küçük sapmalar ortaya çıkabilir.
Önemsiz	Bu riskler oluştuğunda ise faaliyet üzerinde herhangi bir etkisi olmaz.

2.3.7. Sporda Risk Yönetimi

Günümüzde birçok yönüyle odak noktası haline gelen spor, ülkelerin uluslararası alanlarda tanınmasını sağlarken diğer yandan ekonomik faaliyetleri de içermektedir. Ayrıca spor uluslararası ilişkileri olumlu yönde etkileyebilen birçok farklı nitelik taşımaktadır. İnsanların ve ülkelerin yaşamlarında bu derece öneme sahip olan sporda başarı elde edilmesinin kaynağını güçlü bir teşkilatlanma ve iyi bir

yönetim yapısı oluşturmaktadır. Bir bilim dalı olarak spor yönetimi kavramı spor tesislerinin, spor kulüplerinin, spor organizasyonlarının ve insan kaynaklarının sosyal ve ekonomik verimliliğini konu edinmektedir (Donuk, 2005).

Yapılan literatür incelemesinde sporda risk yönetimi ile ilgili birçok tanımın var olduğu görülmüştür. Farklı yönleriyle yapılmış bu tanımlara yer verecek olursak;

Sporda risk yönetimi, eğlence ve spor aktivitelerinde meydana gelebilecek sakatlanma ya da ölüm olaylarının azaltılabilmesi ya da ortadan kaldırılabilmesi ve olayların bir sonucu olarak sorumlulukları ortadan kaldırabilmek olarak tanımlanmıştır (Spengler ve ark., 2006). Bucker ve Krotee (2002)' ye göre sporda risk yönetimi kavramı ise, yaşanabilecek finansal kayıpların önüne geçebilmek, insanları sakatlanmalardan korumak gibi faaliyetlerini sistematik bir süreç içerisinde yürüten bir bütündür. Spor faaliyetlerinde güvenlik eksikliğinden doğabilecek risk faktörlerini değerlendirmek, sporda risk yönetiminin faaliyet alanıdır (Appenzeller ve Lewis, 2000).

Her rekreasyonel spor aktivitesi risk taşır. Malzeme, zemin, ışıklandırma gibi birçok tehlike nedeniyle organizasyon içinde yer alan tüm sporcular, antrenörler veya taraftarlar bu sebeplerden dolayı sakatlanabilir ya da yaralanabilirler. Risk yönetimi bu yaralanmalar ve zararların spor tesislerine, spor faaliyetlerine olan etkisini en aza indirmek için yürütülen bir karar sürecidir ve bu bağlamda ilgili kişiler tarafından risk yönetim programı geliştirmek ortaya çıkabilecek riskleri azaltacaktır (Nohr, 2009). Riskin ortaya çıkarabileceği zararları engelleyebilmek için kuruluşlar tarafından inisiyatifler ele alınır ve burada bahsedilen zarar terimi gelirlere meydana gelen düşmeler ya da finansal anlamda yaşanabilecek tüm potansiyel zararları içermektedir. Yerinde yapılan risk yönetimi uygulamaları spor tesisleri için insani ve finansal zararların önlenmesinde, tesis varlıklarının korunmasında, yasal sonuçların azaltılmasında, olası bir itibar kaybı yaşanmaması ve şirket devamlılığı bakımından oldukça önemlidir. Spor tesisi sahibinden yöneticisine kadar tüm ekibin görevi tesis kullanıcıları için maksimum düzeyde güvenlik önlemlerinin alındığı bir çevre sağlamak ve tedbirli bir tutum içerisinde olmaktır. Tesis yöneticileri olayların sonuçlarının ağır olmasını önlemek ve riskleri minimum düzeye indirmek için etkili

bir program geliştirilmeli ve böylelikle riski yönetebilmelidir (Schwarz ve ark., 2010).

Son zamanlarda risk yönetimini spor işletmeciliğinin tamamlayıcı bir boyutu haline şu üç önemli sebep getirmiştir;

-Ürün kalitelerinin en iyi şekilde yönetilmesi ve maliyetleri elde tutabilmek konusunda risk yönetimi, tutarlı bir yol sunar.

-Spor alanında davaların artması beraberinde spor işletmelerine olan etkiyi artıracaktır.

-Sigorta kapsamlarının içeriği, spor tesisleri için koruyucu bir etken haline gelmiştir (Miller, 1997).

Altı temel başlık altında sporda risk yönetimi ana bileşenlerini sıralamak mümkündür;

1.Talimatlar ve prosedürler: Tüm aktiviteleri düzenleyen, yöneten prosedürler ve talimatlar yöneticiler tarafından hazırlanmalı ve her risk yönetimi aşamasında geliştirilmeye gidilmeli, uygun belgeler aracılığı ile yürütülmelidir.

2.Eğitim: Kurumla ilgili geliştirilen prosedür ve talimatların kontrolü ilgili çalışanlara verilmeli, bazı eğitimlerin ise tüm çalışanlara verilmesi sağlanmalıdır. Sürekliliği olan eğitimlerin güncellemeleri periyodik olarak takip edilmelidir.

3.Denetleme: Denetimin her aşaması daha çok incelemeyi içermeli ve denetim eksikliği ciddi bir problem olarak görülmelidir.

4.Düzeltilici önlemler: Denetimciler talimatların uygulanmadığını gözlemledikleri takdirde zamanında ve aşamalı bir şekilde düzeltici önlemler almalılardır.

5.Düzenleme ve gözden geçirme: Önemle uygulanması gereken gözden geçirme aşamasında yöneticiler, kendilerine uygun olan yönetim bilgilerini kullanmalıdırlar.

6.Yasal danışman ve destek: Gerekli talimatların kontrol edilmesi, çalışanlara inisiyatif verme ve yol gösterme hususunda kurum yetkilisi etkin olarak ilgili

olmalıdır. Bu dava olasılıklarını azaltmak için etkili bir yöntem olacaktır (Appenzeller ve Lewis, 2000).

2.3.8. Sporda Risk Faktörleri

2.3.8.1. Genel Sağlık ve Fiziki Durum

Sporcuların sağlık durumlarında yarışma öncesi ortaya çıkabilecek akut veya yine sağlık durumlarında meydana gelebilecek kronik problemler sporcuların yapacağı antrenmanları ve antrenmanda sergileyecekleri performansları olumsuz etkiler. Ortaya çıkan yaralanmalar da beraberinde birçok risk faktörü doğurur. Önemli bir yaralanma riskini beraberinde getiren durumlardan biri sporcunun yeterli kondisyon özelliklerine sahip olmaması ve sezon öncesi hazırlıkta kondisyon çalışmalarının yeterli düzeyde yapılmamasıdır. Bireylerde psikomotor gelişim sürecinin seyri antrenman programlarının planlanmasında ve uygulanmasında dikkate alınmalıdır. Özellikle çocuklarda olgunluk düzeyinin bilinmemesi, öğretilmeye çalışılacak becerilerin öğrenilememesine, bununla birlikte spor yaralanmalarına ve yetenekli çocukların spordan uzaklaşmasına neden olmaktadır. Kişilerin sahip oldukları yaş, cinsiyet, vücut yağ yüzdesi, ağırlık gibi özellikler bir spor dalının ihtiyaç duyduğu fiziksel özelliklere avantaj oluşturabileceği gibi bazı zamanlarda dezavantajda yaratabilir (sporbilim.com, 2012).

Bununla birlikte sezon öncesi gerekli şekilde uygulanmayan sağlık kontrolleri gerek amatör gerek profesyonel sporcular için yapılan spor sırasında ani ölüm gibi dönüşü olmaksızın birtakım riskleri de beraberinde getirmektedir. Türkiye’de medyaya yansıyan 130 spor kaynaklı ani ölüm olayı tespit edilmiştir. Bu risk faktörünün önüne geçilebilmesi için gerekli önlemlerin alınması önem arz etmektedir (Gür, 2019).

2.3.8.2. Psikolojik Faktörler

Bireylerin sağlıklı ve verimli bir yaşam sürmesinde etkin bir rol alan psikolojik faktörlerin önemi günümüzde giderek artmıştır. Sporcuların fiziksel ve ruhsal fonksiyonları ile sergileyebilecekleri performans düzeyleri arasındaki ilişki göz önünde bulundurulmadan antrenman yapmak ya da yarışmalar düzenlemek, sporcunun

performansını sınırladığı gibi sakatlıklara da yol açabilmektedir (sporbilim.com, 2012).

Bir spor faaliyetinde başarı sadece teknik ve taktiksel hazırlıkla mümkün olmamaktadır. Psikolojik hazırlık ve sosyal hayatta gereken düzenlilik de bu başarının bir tamamlayıcısıdır. Performans bir bütünlük ve uyum içermektedir ve yapılan araştırmalar da psikolojik faaliyetlerin diğer faktörler üzerinde önemli bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Psikolojik hazırlığın yetersiz yapılması, teknik ve taktik hazırlıkların yetersiz yapılmasından daha ciddi sonuçlar yaratabilir bu da sporcu performansında ilerleme kaydedilmesine engel olacaktır. Birçok takım ya da sporcu teknik ve taktik hazırlık sürecini en iyi şekilde yapmasına karşın, başarısız sonuçlar alabilmektedir. Bu bağlamda sporcuların sadece motorik özelliklerinin değil, psikolojik yönlerinin de geliştirilmesi gerekmektedir (Konter, 2006).

2.3.8.3. Sahanın Fiziki Koşulları

Sahalar, fiziki koşullarından kaynaklanan risklere sahiptir ve antrenman ve yarışma açısından bu çok önemlidir. Saha faktörleri üç başlık altında; zemin özellikleri, sahanın fiziki konumundan kaynaklanan riskler ve aydınlatma durumu olarak sıralanabilir. Spor etkinliği açık havada yapılıyor ise hava koşulları bir risk etkenidir. Kapalı alanlarda yapılan spor etkinliği için ortamın yeterince ısıtılmaması ya da soğutulmaması da bir risk faktörüdür. Salon ya da sahanın fiziksel konumuna bağlı olarak emniyet mesafesinin olmaması ve yeterli güvenlik önlemlerinin alınmamış olması risk faktörleri arasındadır. Bir diğer önemli risk faktörü ise zemindir. ABD tarafından yapılan bir araştırma, yarışma dönemi boyunca profesyonel bir takımın sporcularının yaşadığı 60 yaralanma olayındaki dört ana sebepten birinin zemin olduğunu ortaya koymuştur. Bu da zeminin önem derecesini yeterince ortaya koymaktadır. Zemin ile ilgili risk faktörleri arasında zeminin sabitliğini ve düzgünlüğünü yitirmiş olması, zemin üzerinde bulunan yabancı maddeler ve ıslak ya da donmuş zemin sayılabilir. Yanı sıra salon ya da sahalarda yeterli aydınlatmanın yapılmaması sporcuları olumsuz etkilemekte ve yaralanma riski oluşturabilecek etkenleri görememelerine sebep olmaktadır (sporbilim.com, 2012).

2.3.8.4. Koruyucu Giyim, Malzeme

Spor dalına göre sporcuların kullandıkları koruyucu malzemeler değişmektedir. Dizlikler, dişlikler, göz koruyucuları, bileklikler, tozluklar, baldırliklar vb. malzemeler örnek olarak verilebilir. Sporcuların kendi ebatlarına uygun olan malzemeler kullanmaları sakatlanma riskini azaltır. Uygun olmayan koruyucu kullanılması ya da kullanılması gereken yerde kullanılmayan koruyucu malzemeler performansı düşürücü etkiye sahip olduğu gibi yaralanma riskini de beraberinde getirmektedir (Özdemir, 2004).

2.3.8.5. Antrenman İle İlgili Faktörler

Her anlamda iyi düzenlenmiş ve yıllar boyu süren antrenmanların sonucunda yüksek düzeyde verim meydana gelir. Bu süre içerisinde sporcu, vücudunu seçtiği spor branşının gerekliliklerine adapte etmiş olur ve bu adapte derecesi sporcunun verim düzeyini belirler. Yüksek düzeyde adapte derecesi beraberinde yüksek verim elde edilmesini sağlayacaktır. Alıştırmaların düzenli olarak tekrarı ile meydana gelen değişiklikler bütünü, antrenman uyumunun oluşmasını sağlar. Vücudumuzda oluşan birtakım fizyolojik ve yapısal değişiklikler antrenmanın süresine, sıklık düzeyine ve yoğunluğuna bağlıdır (Bompa, 2001). Antrenmanlar üç şekilde yaralanma riski oluştururlar. İlk faktör ısınmanın yeterli düzeyde yapılmamasıdır. Sporcuların yüksek yoğunluktaki yüklenmelere hazırlığı olarak tanımlanan ısınmanın (Sevim, 2002), en uygun ve en iyi düzeyde yapılması sporcuyla antrenmana hazırladığı gibi önemli sakatlıkların da önlenmesini sağlayacaktır (Biçer, 1998). İkinci faktör sporcuların yaralanma riski altına girmesine sebep olan yanlış antrenman yapılmasıdır. Yoğun bölgelerin aşırı zorlanması, laktik asit ve yorgunluk eşiğini zorlayan kaslarda birtakım riskler ortaya çıkarır. Aşırı yüklenme yapılmış ve laktik asit düzeyi sınırını aşmış bir sporcunun hedefleme becerisi, koordinasyonu ve dikkati dağılmış demektir (Demirci, 2003). Üçüncü faktör ise sür antrene halinde olan sporcuya yüklenilmesidir. Sporcunun günlük hayatında yaşanan değişimler, uyku sorunu, antrenman sonrası meydana gelen yorgunluğun giderilememesi, konsantrasyon kaybı ve duyarlılığında oluşan artmalar sürantrene olduğunu gösterir. Bu belirtiler ortaya çıktığında antrenman yüklenmesi azaltılmalı ve sporcunun aktif dinlenme yapması

sağlanmalıdır. Tıbbi kontrolden geçirilmeden sporcunun tekrar spor yapmasına izin verilmemelidir (Dündar, 2012).

2.3.8.6. Güvenlik ve Çevresel Faktörler

Organizasyonların bazıları yaptıkları iş dolayısıyla birtakım önemli çevresel etmenlerden kaynaklı zarar olasılıklarına sahiptir. Bu yüzden tesislerin konumlarına özgü güvenlik ve çevre yönergeleri vardır. Her spor alanı ya da tesis için bu yönergelerden bazıları göz önünde bulundurulmalıdır. Bütün tesislerde organizasyonlardan doğabilecek zararların önüne geçebilmek için güvenlik kuralları, planları ve acil durum prosedürleri olmalıdır. Tüm bunlar güvenlik konusunda olmalı, doğru şekilde aktarılabilmesi ve uygulanabilmesidir. Spor faaliyetleri bu bilgilere bağlı olduğu takdirde güvenlik, tesis geleneklerinin bir parçası olmuş olacaktır. Güvenlik kurallarının içeriği spor ve rekreasyonel uğraşlara göre değişebilmektedir. Spor alanları için tehlike oluşturabilecek birtakım etkenlere karşı sportif aktivitenin yapılacağı tesisin seçilebilme imkanı var ise dış tehlikelere en az sahip olan tesis tercih edilmelidir (Nohr, 2009).

2.3.8.7. Alışkanlıklar İle İlgili Faktörler

Sporcu, spor hayatı boyunca birtakım alışkanlıklar edinmekte olup bu düzen çoğu zaman sporcunun hayatına olumlu katkı sağlarken, bazı durumlarda ise sporcuyla olumsuz etkileyebilmektedir.

1. Alkol: Alınma düzeyine göre hem uyarıcı hem de uyuşturucu etkisine sahip olabilen alkol, sporcu konsantrasyonunu bozar.

2. Sigara: Sigaranın zararları ve performansa olan etkisi özellikle aerobik gücün aktif olduğu spor aktivitelerinde daha çok ön plana çıkmaktadır.

3. Beslenme: Olağan beslenme alışkanlıklarının yanı sıra, sporcuların yarışma veya antrenman öncesi son yedikleri öğün ve yarışma esnasında içtiği içecekler sporcu performansını etkilemektedir.

4. Kilo kaybı: Hızlı şekilde kilo verilmesi, sporcu performansını düşürdüğü gibi, yaralanma riskini de artırır.

5. Ergojenik yardım: Uzman kontrolünün dışında bu maddelerin tüketilmesi birtakım sağlık sorunlarına neden olabileceği gibi sporcu performansını da olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

6. Doping: Spor etkinliklerinde etik kurallar çerçevesinde ve eşit şartlarda yarışma ortamını bozan ve sporcular için başlı başına en büyük tehlike olan dopingin, tartışmasız insan sağlığı üzerinde meydana getirdiği birçok olumsuz etkisi bulunmaktadır.

7. Uyku düzeni: Uyku düzeni alışkanlıklarında meydana gelen değişiklikler, sporcu performansını etkilemektedir.

8. Rutindeki değişiklikler: Sporcuların alıştığı mevcut düzende değişimler olması, onu yapısına göre olumsuz etkileyebilmektedir (sporbilim.com, 2012).

2.3.9. Yönetim Alanlarına Göre Risk Faktörleri

Yönetim alanlarına göre sporda risk faktörlerini Sağlık Yönetimi İle İlgili Risk Faktörleri, Finans Yönetimi İle İlgili Risk Faktörleri, Tesis Yönetimi İle İlgili Risk Faktörleri ve Sosyal Güvence İle İlgili Risk Faktörleri olarak sıralamak mümkündür (Karataş, 2012).

2.3.9.1. Sağlık Yönetimi İle İlgili Risk Faktörleri

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), sağlığı sadece hastalıklardan ve mikroplardan korunma değil, fiziksel ve ruhsal açıdan bir bütün olarak iyi olma hali şeklinde tanımlar (Zorba, 2006). Dolayısıyla, sporcunun istenilen hedef performansa ulaşabilmesi için en önemli faktörlerden biri, tam sağlıklılık içerisinde olması gerekliliğidir. Bu sebeple yaşanması muhtemel olan herhangi bir hastalık ve sakatlanma sporcunun hedeflediği performansa ulaşmasında sorunlar oluştururken, bu performans değerlerinde değişmeye bile neden olabilmektedir. Sporcunun genel sağlık durumu ve yaşam kalitesi, atletik performansı ile yakından ilişkilidir. Özellikle üst solunum yolu enfeksiyonları gibi sporcularda sıklıkla rastlanılan hastalıklar sporcu performansını olumsuz etkilemektedir (Özşahin, 2002).

Sporcu sağlığı, sporcunun tüm fizyolojik ve anatomik üstünlüklerinin yanı sıra disiplinli bir hayat sürdürmesi, rahatsızlık ve sakatlıkların en az düzeyde olması ve

bu sakatlıklardan erken çıkarak sürdürülebilir performansını tekrar elde etmesidir. Sporunun disiplin içerisinde bir hayat sürdürmesi ve iyi bir beslenme alışkanlığının olması ile başlayan sporcu sağlığında, sporcu dinlenme sürecinde ve izinlerinde dahi kendini bu disiplin içerisinde hissetmelidir. Sağlığa yönelik riskler, spor etkinliğine göre değişebilmektedir. Bu riskleri sporun türü, etkinliğin önemi, kullanılan araç gerecin özelliği gibi birçok etken belirlemektedir. Ayrıca seçilen spor branşının süresi ve sıklık düzeyi de sağlık sorunu ihtimalini etkilemektedir. Sportif aktiviteler hayatımızın her alanında farklı şekillerde ve düzeylerde bulunmaktadır. Bu faaliyetlere katılan farklı eğitim, yaş ve deneyime sahip bireyler farklı düzeylerde riskleri beraberinde getirmektedir. Açık alanda yapılan spor için iklim koşulları, kapalı alanlarda yapılan spor için havalandırma, aydınlatma ve ısıtma sağlık yönünden birer risk faktörüdür. Yetersiz ve kalitesi olmayan araç gereç kullanımı, risk faktörünü beraberinde getirir. Bir diğer etken ise spor etkinliğinde yarışmanın varlığı ve önemidir. Burada risk iki yönlüdür. Faaliyetin önem düzeyinde meydana gelen artış, sporcuların zorlanmasını da artıracaktır. Bununla birlikte alınan güvenlik önlemleri de o düzeyde artmış olacaktır (Özşahin, 2002).

2.3.9.2. Tesis Yönetimi İle İlgili Risk Faktörleri

Spor tesisi kavramı, üzerinde spor etkinliklerinin yapılabildiği stadyum, salon ve pist gibi her türlü yapıyı ve birtakım spor faaliyetlerinin yapılmasına olanak tanıyan orman, kanyon, ırmak gibi arazileri de kapsamaktadır (Doğu, 1990).

Tesisler ile ilgili olan risk faktörlerini; doğal afetler ile ilgili herhangi bir önlem almamak, oyun alanı ile seyirci arasında ki mesafenin emniyet açısından yeterli olmaması, kapalı alanlarda ortamın yeterince ısıtılamaması ya da soğutulmaması, yeterli aydınlatmanın olmaması, müsabaka ya da antrenman sahası ile ilgili yetersizlikler, oyun sahasının düzgünlük ve stabilitesini yitirmiş olması, tesisin temiz olmaması, ıslak veya donmuş bir zemin, oyun alanında ve tesiste güvenliğin sağlanmaması, oyun alanında yabancı madde bulunması ve tesis denetiminin yeterli düzeyde yapılmaması olarak sıralamak mümkündür (Miller, 1997).

Spor tesislerinin yer seçimi yapılırken, çalışma yerleri ile okul, nüfusun yoğun olduğu yerler ve ulaşım olanakları ile kentin alt yapısındaki ilişkiler dikkate alınmalıdır (Kamiloğlu, 1989). Ülkeler tesislerin inşası ve spor faaliyetlerinin

gerçekleştirilebilmesi için gerekli finansmanı sağlamalıdır. Spor tesislerinin, yer seçimleri ve zemin ile ilgili çalışmaları güvenlik önlemlerine güç katacaktır (Amano, 2012).

2.3.9.3. Finans Yönetimi İle İlgili Risk Faktörleri

Spor kulüpleri varlık ve prestijlerini birtakım finansal destekler ile ilerletmektedir. Spor kulüplerinin mali durumları, sahip oldukları başarılar ve ticari etkinliklerinin en iyi şekilde gerçekleşmesine bağlıdır (Cerrahoğlu ve İmamoğlu, 2000). Kulüpler sergiledikleri faaliyetlerin türüne göre kullanılan krediler, altyapı yatırımları, tesisleşme gibi değişken maliyetli, mali açıdan iflas etme, yönetim krizleri ve spor anlamında küme düşme gibi birtakım riskler taşımaktadırlar (Devecioğlu, 2013).

Spor kulüpleri son dönemde yaşanan hızlı değişimlerin etkisi altına girmiş ve özellikle finansal risk alanında birçok riskle karşı karşıya kalmıştır. Krizi fırsata çevirmeye çalışan spor kulüpleri, tüm kayıpları en az düzeye indirebilmek ve finansal açıdan güçlü olabilmek adına çalışmalar yürütmüş ve yeni arayışlar içerisinde bulunmuştur. Bu çabalar karşılıksız kalmamış ve zaman içerisinde şirketleştikleri, borsalarda yer aldıkları ve bünyesinde dünyaca ünlü sporcuları bulundurdukları birer işletme haline gelmişlerdir. Kulüp yöneticileri sayesinde finansal ve sportif başarıyı yakalayan spor kulüpleri, günümüz değişimlerine de ayak uydurabilmiştir. Bunun sonucu olarak sponsorluk, forma satışı, yayın ve stat gelirlerinde artış meydana gelmiş ve bu işletmeler finansal risk problemlerinin üstesinden sorunsuz bir şekilde gelmiştir. Ancak günümüzde süregelen değişim ve gelişimlere ayak uyduramayan kulüplerde, finansal risk problemleri sıklıkla yaşanmıştır. İstifaların yaşanması, kısıtlı kaynakların yöneticiler tarafından doğru şekilde kullanılamaması, yönetimde meydana gelen krizler, yerinde olmayan transfer harcamaları ve kulüplere uygun olmayan finansal yönetim politikalarının uygulanması gibi sebepler bu değişimlere ayak uyduramayan kulüplerin gün geçtikçe daha çok finansal bunalım yaşamalarına neden olmuştur (Karataş ve ark., 2017).

2.3.9.4. Sosyal Güvence (Sigorta) Yönetimi İle İlgili Risk Faktörleri

Sporla risk yönetimi açısından sigorta kavramı, belirli bir risk altındaki finansal sonuçları garanti altına alır ve etkili bir risk yönetim aracıdır (Çobanoğlu, 2008). Kulüpler üstlenmek istemedikleri risklerin, sigorta, sözleşme veya kontrat ile başkasına transferini sağlarlar ve sorumluluk sigortası poliçesi uygularlar. Buradaki risk transfer aracı, sigortalıdır (Gök, 2006). Mal varlığı ve kar kaybı sigortaları tesisler, kulüpler ve tüm spor ekipmanları için, ferdi kaza ve hayat sigortaları sporcular için yapılan ve spor ile ilgili olan sigortalardır (Çobanoğlu, 2008).

Kulüpler spordan kazanç elde edilmeye başlanmasıyla birlikte hızlı bir şirketleşme sürecine girmişlerdir. Spor alanında çalışan kesimin iş ve sosyal güvenlik hukuku bakımından hangi konumda olduklarının belirlenmesi bir ihtiyaç haline, sporun bir meslek olarak görülmesi ile gelmiştir. Bu neticede yöneticiler kurumsallaşırken, sporcuların aynı doğrultuda kurumsallaştığını söylemek mümkün olmamaktadır. Nitekim 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile tüm vatandaşlara eşit ve aynı kalitede sosyal güvenlik hizmetinin verildiği bir yapının oluşturulması sağlanmaktadır. Fakat profesyonel sporcular bu kanundaki kısa ve uzun vadeli sigorta hükümlerine tabiiyken, amatör sporcular bu kanun hükmünde sigortalı sayılmamaktadırlar (Öztuna, 2015).

2.3.10. Spor Kulüpleri

Spor kulüpleri, tüzel kişiliklerden biri ve sportif alanın en küçük örgütleridir. Bunlar spor etkinliklerine katılmak üzere, yasa ve yönetmeliklere uygun olarak kurulmuş derneklerdir (Ertaş ve Petek, 2005). Spor kulüpleri, belirli kurallara tabii olarak kurulmuş olan, kulüp içerisinde bulunan herkesin yetki ve sorumluluklarının olduğu, amatör ve profesyonel spor dalları ile hizmet veren, tüm yaş gruplarının katılabileceği tesis araç gereçlerine sahip olan ve maksimum performans sporcularının yetiştirilmesini sağlayan kuruluşlardır (Durmuş, 1999). Özellikle bireyler için önemi her geçen gün artmakta olan sporun sadece eğlence ve serbest zamanların değerlendirilmesi, beden ve ruh sağlığını geliştirmesi gibi klasikleşmiş amaç ve işlevleriyle değil, ülkeler için turizm, tanıtım ve medyayla birlikte ekonomik ve sosyal unsurlarla etkileşim içinde olması nedenleriyle kulüplerin önemi giderek artmaktadır (Acar, 1993). Spor kulüplerinde Türkiye’de hangi spor branşlarının

profesyonel dal olacağı, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından belirlenir. Profesyonel spor dallarının teşkili, ilgili federasyonları ile bağlantıları, idaresi tüzükle düzenlenir (Demircan, 2018).

2.3.10.1. Spor Kulüplerinin Amaçları

Pek çok sosyal ihtiyacı karşıladığı ve bununla birlikte toplumların çeşitli fonksiyonlarını yerine getirdiği görülen spor kulüplerinin, bireylerin kendilerini toplum içerisinde tamamlanmış hissetmesini sağlamak, birtakım noktalarda eksikliği olan sosyal yapıyı geliştirmek ve desteklemek gibi temel fonksiyonlarının da olduğu görülmektedir (Heinemann ve Horch, 1981). Bu toplumsal işlevlerin yanı sıra spor kulüplerinin işlevleri spor faaliyetlerine katılımı artırmaktan, olimpiyat madalyasını kazandırmaya kadar uzanabilecek ve kendi amaç ve stratejilerini geliştirebilecek geniş bir yelpazeye uzanabilmektedir (Slack, 1997). Kulüplerin amaçları buldukları toplumun ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmekte ve buna bağlı olarak çeşitlilik gösterebilmektedir (Öğüt, 2010).

2.3.11. Futbol

2.3.11.1. Dünyada Futbolun Doğuşu

Futbolun ortaya çıkış zamanı kesin olarak bilinmese de, 21. yüzyılın oyunu olarak nitelendirilmesi ve her yerde oynanabilecek yapıda olması futbol tarihinin insanlığın ilk dönemlerine kadar uzanabileceğini düşündürmektedir (Bozköylü, 2007).

Ayakla oynanan 'tsu chu' nün icadı kaynaklara göre milattan önce 2697 yılında dayanmaktadır ve bilinen ilk ayak topu oyunları Çin'de oynanmıştır (Aktükün, 2005). Bu oyunda oyuncuların ellerini kullanmamaları, topu karşı alana atmaya çalışmaları ve ikiye bölünmüş bir alanda oynanıyor olması açısından futbolla oldukça benzerlik göstermektedir. Diğer taraftan Mısır'da yer alan Merruka mezarlarındaki duvar resimlerinde, sporcu figürleriyle birlikte ayakla top oynayan insan şekillerine de rastlanmış ve Mısır'ın kurak iklimi sebebiyle toplardan bir kısmının günümüze kadar ulaştığı görülmüştür. 7,5 cm çapında ve ketenden yapılmış oldukları gözlemlenen bu topların örnekleri Kahire, Berlin, Londra müzelerinde sergilenmekte olup, bu toplar yaklaşık 2500 yıl önceden kalmadır. Fransızca 'La

Tartarie' isimli, Orta Asya Türkleriyle ilgili bir yapıtta, Tsong kentinde erkek ve kızlardan oluşan karma takımların ayak topu oynadıkları yazılıdır. Eski Türk Boyları'nın 'Tepük' adıyla adlandırdıkları ayak topu oyunu oynadıklarından söz edilen Kaşgarlı Mahmud'un "Divan-ı Lugat-it Türk" isimli yapıtının ilk cildinin 323. Sayfasında geçen tepük kelimesi eski Türk boylarında tekmelemek, tepmek anlamında kullanılır ve yalnız ayakla oynadıkları için bu isim verilmiştir. Avrupa'da da Uzakdoğu'dan tamamen bağımsız olarak futbola benzer oyunlar oynanmıştır (Bozköylü, 2007). Roma'da bulunan askerler tarafından, milattan sonra ilk yüzyıllarda oynanan "Herpatsum" isimli oyun, ayakla birlikte ellerin de kullanılabilirdiği ve birtakım set kuralları içeren bir oyun olarak bilinmektedir (Arıpınar, 1990). Fransızların "la soule"u ve İtalyanların "calcio" su da bugünkü futbola benzeyen ayak topu oyunlarından (Aktükün, 2005). 12. yüzyıldan beri İngiltere'de oynandığı bilinen futbol, bu dönemde gerek soylular gerekse halk tarafından çok sevilerek oynanmış, fakat ilerleyen zaman içerisinde köyler ve kasabalar arasında büyük rekabet yaratmış ve çatışmalara sebep olmuştur. Bunun üzerine Kral II. Edward tarafından yasaklanan top tekmeleme oyunu, İngiliz halkının düşkünlükleri sayesinde tekrar kaldırılmıştır (Bozköylü, 2007).

Futbol, mevcut haline en yakın biçimini 17. Yüzyılda İngiltere'de almıştır. Futbol topunun tam küre şeklinde olması 1841 yılında benimsenmiş, ilk futbol kuralları ise 1848'de "Cambridge Kuralları" adı altında toplanmıştır. 1855 yılında Sheffield'de modern anlamda ilk futbol kulübünün temelleri atılmış, 1860 yılı sonları ise Londra'daki gözde Harrow Okulu öğrencilerinin dünyadaki ilk futbol kulübünü kurdukları tarih olmuştur (Anelli ve Neri, 2006). Bundan tam yedi yıl sonraya denk gelen ve başka bir önemli tarih olan 1855 yılında ise sporun dünyadaki serüvenini başlatan İngilizler'in ilk yurtdışı futbol maçlarını Almanlarla yapması olmuştur (Akşar ve Merih, 2006). Aynı zamanda, 1863'te kurulan Futbol Derneği tarafından futbolun özel kuralları belirlenmiştir ve böylelikle İngiltere adalarında futbol büyük gelişme göstermiştir (Gillet, 1975).

Yaşanan değişim ve gelişimler ile 1800'lerin ayak oyunu olan futbol, 1990'lara gelindiğinde kendi kuralları olan, kitleleri peşinde sürükleyen ve yenilendikçe daha çok gelişen bir yapıya ulaşmıştır. Teknolojinin gelişmesi ve günlük hayatımızda yerini almasıyla birlikte okul bahçesi, mahalle arası, oturma odası ve buruşturulmuş

kağıtlarla dahi oynanabilen futbol, insanlar için daha kolay ulaşılabilir olmuştur ve bu futbol aktivitelerinin artmasını sağlamıştır. Futbol hayattaki yerini şampiyonlar ligi, dünya kupaları ve UEFA kupası gibi organizasyonlarla yıl boyu garantilemiştir (Bozköylü, 2007).

2.3.11.2. Türkiye’de Futbolun Doğuşu

Osmanlı döneminde ilk olarak Selanik’te başlayan ve zamanla Bornova’ya kadar yayılan futbolun, ülkemizde ilk olarak 19.yüzyılın son çeyreğinde oynanmaya başlandığı bilinmektedir. İzmir’de İngilizler tarafından ilk futbol kulübü kurulmuş, sonrasında daha İstanbul’u etkisi altına almasıyla birlikte neredeyse tüm kentin ilgi odağı olmayı başarmıştır. Türkiye topraklarında ilk futbol maçı 1897 yılında İzmir’den gelen bir grup karmasının, İstanbul karmasıyla birlikte karşılaşması ile olmuştur. İlk Türk futbol takımı, devrin hafiyelerinden kaçabilmek adına ‘Black Stocking’ İngilizce ismiyle Fuad Hüsnü Bey ve Reşat Danyal Bey tarafından kurulan takım olmuştur. Türk takımının ilk futbol maçı, ‘Black Stocking’ takımının Rumlarla Papazın çayırında 1901’de oynadığı maç olarak kayıtlara geçmiştir. Bu dönemde arka arkaya futbol kulüplerinin kurulmasındaki en büyük etken genelde İstanbul’da yaşayan İngilizler başta olmak üzere, Rumların da katılımıyla geniş bir kitleye ulaşan futbol tutkusu ve sevgisidir. Bu bağlamda İstanbul’un ilk kulübü İngiliz ve Rumlar tarafından ortaklaşa kurulan Kadıköy Futbol Kulübü’dür. Sonrasında anlaşmazlıklar çıkmış ve İngilizler Moda Futbol Kulübünü kurmuş, Elpis ve İmogene kulüplerini kuran Kadıköylü Rumlar ise İngilizleri takip etmiştir. Daha sonra 1903 yılında aynı takımların katılımıyla İstanbul Futbol Ligi kurulmuştur. Futbolun daha da yaygınlaşacağıının ilk işareti İstanbul’da bu ligin kurulmasıdır. Yeni kurulan takımlara Türk gençlerinin ilgisi ‘Biz niye bir futbol takımı kurmuyoruz?’ fikrine dönüşünce ilk resmi futbol takımımızda ortaya çıkmıştır. Galatasaray, 1905’te Ali Sami Yen’in önderliğinde Mekteb-i Sultani’nin 10. sınıf öğrencileri ile birlikte kurulmuştur. 1905-1906 sezonunda Galatasaray İstanbul Ligi’ne katılmış, 1907-1908’de ise kazandığı ilk şampiyonlukla Türk futbol tarihi için bambaşka bir miladı müjdelemiştir. Fenerbahçe ve Beşiktaş’ın onları takip etmesiyle birlikte Türk futbolu bambaşka bir boyuta taşınmıştır (tff.org, 2007).

1908-1923 yılları Türkiye’de futbolun tam olarak yeşermeye başladığı dönemdir. Esen özgürlük havasında II. Meşrutiyet sonrası yeni takımlar kurulmuş, Türk takımları da bu arada varlıklarını ciddi bir şekilde teyit ettirmiştir. Bu branş İstanbul’un ardından Eskişehir, İzmir, Bursa, Ankara, Adana ve Trabzon şehirlerinde de yayılımını hızla sürdürmüştür. Bu dönemin en önemli organizasyonları Pazar Ligi, Cuma Ligi, İstanbul Şampiyonluğu Ligi ve İstanbul Türk İdman Birliği Ligi olmuştur. Futbol 11 yıllık bir sekteye, tüm bunların sonrasında yaşanan savaşlarla birlikte uğramıştır. Türkiye’de futbol alanında ilk önemli hamlelerin yapıldığı dönüşüm süreci Erken Cumhuriyet Dönemi olmuştur. Yeni bir ulusun temelleri, kazanılan zaferlerin getirdiği esintiyle atılırken, ileri medeniyetler seviyesine erişme ve modernleşme emeli de bu yeni ulusun ilk hedefi olmuştur. Bu da spor, bilim ve sanat olmak üzere her alana yeni bir yapılanma meydana getirmiştir (tff.org, 2007).

2.3.11.3. Futbol Oyunu

Futbol, on birer kişiden oluşan iki takım arasında oynanan dünyadaki en popüler spordur. Günümüzde 200’den fazla ülkede ve 250 milyonu aşan sporcu tarafından oynanmaktadır (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Futbol>). Oyun içerisinde, tüm oyuncuların bir mevkisi ve o mevkiye göre kendisine verilen bir görevi vardır. Oyuncuların mevkileri dört gruba ayrılmaktadır; kaleci, defans, orta saha ve hücum oyuncuları. Asıl görevi rakiplerinin gol atmasına engel olmak olan kaleci, ceza sahası içerisinde ellerini kullanma yetkisine sahip tek oyuncudur. Defans oyuncularının temel görevi rakiplerinin gol atmasına engel olmaktır. Hem kendi sahalarını savunmak, hem de hücum ve savunma mevkileri arasındaki bağlantıyı kurmak orta saha oyuncularının görevidir. Hücum oyuncularının başlıca görevleri ise takımlarının gol atması için pozisyonlar üretmek ve gol atmaktır (Abdullah ve ark., 2016).

Günümüzde futbolun, ülkelerin turizm alanında ki gelişmelerine katkı sağlayan, sosyo-ekonomik politikasına canlılık ve hız kazandırabilen, toplumları ve insanlar arası kaynaşmayı sağlayabilen ve kazanç elde edilebilen bir yapı haline geldiği söylenebilir (Ferah, 1990). Her alanda olduğu gibi teknoloji ve iletişim kaynaklarında yaşanan devasa gelişim, sporcuların kapasitelerinin artırılması, futbol sahalarının fazlaşması ve diğer araçlarda meydana gelen değişimler futbolu bambaşka bir uğraş haline getirmiştir (Doğar, 2002).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırma grubu, veri toplama araçları, kullanılan veri toplama araçlarının geçerlik ve güvenilirlik çalışması, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini (2019-2020 sezonu) Türkiye’de amatör liglerde oynayan futbol oyuncularını, örneklemini ise Ordu İli I. Amatör Liginde yer alan 19 futbol kulübündeki (Kumruspor, Ünye Gençlerbirliği, Ulubey Belediyespor, Kabadüz Belediyespor, Eskipazarspor, Dolunayspor, Kirazlımanısor, Ordu 1967, Aybastıspor, Ordu Demirspor, Doğaspor, Yaşamspor, Çamaşspor, Perşembespor, G.Turnasuyuspor, Kotyora Futbol Kulübü, Korgan Belediyespor, Mesudiyespor, Ordu Esnafspor) toplam 240 futbol oyuncusu oluşturmaktadır.

3.2. Veri Toplama Aşaması

Bu çalışmada betimsel yöntemlerden biri olan genel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma kapsamında veriler, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Sporda Risk Değerlendirme Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir.

3.2.1. Kişisel Bilgi Formu

Bu form, araştırma grubunu oluşturan bireyler hakkında kişisel bilgi toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Form, araştırma grubuna ilişkin yaş, medeni durum, çocuk sayısı, eğitim durumu, baba eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi, aile gelir düzeyi, doğum yeri ve spor yapma süresi ile ilgili ifadeleri içermektedir.

3.2.2 Sporda Risk Değerlendirme Ölçeği

Sporda Risk Yönetimi ile ilgili yapılan literatür taraması sonucunda daha önce yapılan çalışmalarda kullanılan ölçekler incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda ölçek uyarlama çalışmasının, yeni bir ölçek geliştirmekten daha kolay, hızlı ve ekonomik olması sebebi ile bu araştırmanın amacına en uygun ölçeğin ‘Sporda Risk Değerlendirme Ölçeği’ olduğu belirlenmiştir. Sporda Risk Değerlendirme Ölçeği, Çobanoğlu (2008) ve Gök (2006)’ün, Kuter (2003)’in ‘Sporda Risk Faktörleri’ konulu çalışmasından yararlanarak hazırladıkları bir ölçektir. Karataş (2012)

tarafından geliştirilen risk değerlendirme ölçeği, sporcuların ölçekte yer alan soruları ne kadar riskli değerlendirdiğini içermektedir. Ölçeğe uygulanan faktör analizi sonucunda düşük faktör yükü olan ya da birden fazla faktörden yüksek yük değeri alan bazı maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Tekrarlanan faktör analizi sonucunda ölçeğin 23 maddeden oluşan ve 4 faktöre sahip bir yapıda olduğu gözlemlenmiştir. Ölçek sağlık yönetimi, tesis yönetimi, finans yönetimi ve sosyal güvence (sigorta) yönetimi ile ilgili risk değerlendirme unsurlarından oluşmaktadır. 1,2,3,4,5,6,7,8 maddeleri sağlık yönetimi, 9,10,11,12,13 maddeleri tesis yönetimi, 14,15,16,17,18,19 finans yönetimi, 20,21,22,23 maddeleri ise sosyal güvence yönetimi ile ilgili risk değerlendirme sorularını kapsamaktadır. Ölçeğin kullanılabilmesi için araştırmacılardan gerekli izinler alınmıştır.

Tablo 3.1. Risk Değerlendirme Alt Boyutları ve Ölçekteki Soru Numarası

Risk Değerlendirme Alt Boyutları	Ölçek Soru Numaraları
Sağlık Yönetimi	1,2,3,4,5,6,7,8
Tesis Yönetimi	9,10,11,12,13
Finans Yönetimi	14,15,16,17,18,19
Sosyal Güvence Yönetimi	20,21,22,23

3.3. Kullanılan Yöntemler

Örneklem grubundan veriler 2020 yılında Sporda Risk Değerlendirme Ölçeği aracılığıyla, veri toplama işlemi ise Ordu İli I. Amatör Liginde yer alan 19 futbol kulübünün antrenörlerine ulaşılarak gerçekleştirilmiştir. Sporculara çalışmaya katılmalarının ve doğru yanıtlamaları gerektiğinin önemi hakkında bilgi verildikten sonra ölçekler uygulanmıştır. Doldurulan ölçekler araştırmacı tarafından teslim alınmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Veri dağılımının normalliği Kolmogorov-Smirnov Testi ile incelenmiştir. Parametrik verilerde bağımsız örneklem için T-Testi, çoklu karşılaştırmalarda Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) ve Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Nonparametrik verilerde Kruskal Wallis-H Testi ve Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney-U Testi kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve bulunan değerlerin hesaplanmasında SPSS 21.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Tüm analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde sporculara ait demografik bilgilerin ve ölçüğe verilen cevapların tanımlayıcı istatistikleri ile yapılan analiz sonuçlarının bulguları tablolar halinde açıklamalarıyla birlikte verilmiştir.

Tablo 4.1. Sporcuların Demografik Değişkenleri İle İlgili Dağılımı

Değişkenler	Alt Değişkenler	n	%
Yaş	20-30	177	73.8
	31-40	53	22.1
	41 ve üzeri	10	4.2
Medeni Durum	Evli	72	30.0
	Bekar	168	70.0
Çocuk Sayısı	Yok	178	74.2
	1	29	12.1
	2	20	8.3
	3 ve üzeri	13	5.4
Eğitim Durumu	En az ortaöğretim	68	28.3
	Lisans	159	66.3
	Lisansüstü	13	5.4
Baba Eğitim Düzeyi	İlköğretim	75	31.3
	Ortaöğretim	120	50.0
	Lisans/Lisansüstü	45	18.8
Anne Eğitim Düzeyi	İlköğretim	100	41.7
	Ortaöğretim	103	42.9
	Lisans/Lisansüstü	37	15.4
Aile Gelir Düzeyi	1000-2000	19	7.9
	2001-3000	64	26.7
	3001-4000	76	31.7
	4001-5000	49	20.4
	5001 ve üzeri	32	13.3
Doğum Yeri	Köy/Kasaba	28	11.7
	İlçe	70	29.2
	Şehir	95	39.6
	Büyükşehir	47	19.6
Spor Yılı	1-2 yıl	13	5.4
	3-4 yıl	39	16.3
	5-6 yıl	48	20.0
	7 yıl ve üzeri	140	58.3

Tablo 4.1.de verilen bilgiler araştırma grubunun oluşturduğu 240 erkek futbol oyuncusuna aittir. Tabloya göre yaş değişkenine bakıldığında 20-30 yaş aralığında ki sporcuların oranı %73.8 sayısı 177, 31-40 yaş aralığında ki sporcuların oranı %22.1 sayısı 53, 41 ve üzeri yaş aralığında ki sporcuların oranı ise %4.2 sayısı 10 olarak görülmektedir. Medeni durum değişkeni incelendiğinde evli sporcuların oranı %30.0 sayısı 72, bekar sporcuların oranı %70.0 sayısı 168 olarak belirlenmiştir. Çocuk sayısı değişkenine göre çocuğu olmayan sporcuların oranı %74.2 sayısı 178, 1 çocuklu sporcuların oranı %12.1 sayısı 29, 2 çocuklu sporcuların oranı %8.3 sayısı 20, 3 ve üzeri çocuğa sahip sporcuların oranı %5.4 sayısı ise 13 olarak görülmektedir. Sporcuların eğitim durumu değişkenine bakıldığında en az ortaöğretim mezunu olan sporcuların oranı %28.3 sayısı 68, lisans mezunu olan sporcuların oranı %66.3 sayısı 159, lisansüstü mezunu olan sporcuların oranı %5.4 sayısı 13 tür. Baba eğitim düzeyi değişkeni incelendiğinde ilköğretim mezunu oranı %31.3 sayısı 75, ortaöğretim mezunu oranı %50.0 sayısı 120, lisans/lisansüstü oranı %18.8 sayısı 45 olduğu görülmektedir. Anne eğitim düzeyi değişkenine göre ilköğretim mezunu oranı %41.7 sayısı 100, ortaöğretim mezunu oranı %42.9 sayısı 103, lisans/lisansüstü mezunu oranı %15.4 sayısı 37 olarak belirlenmiştir. Sporcuların aile gelir düzeyi değişkeni incelendiğinde 1000-2000 TL geliri olan ailelerin oranı %7.9 sayısı 19, 2001-3000 TL aralığında gelire sahip ailelerin oranı %26.7 sayısı 64, 3001-4000 TL geliri olan ailelerin oranı %31.7 sayısı 76, 4001-5000 TL aralığında geliri olan ailelerin oranı %20.4 sayısı 49, 5001 ve üzeri geliri olan ailelerin oranı %13.3 sayısının ise 32 olduğu görülmektedir. Sporcuların doğum yeri değişkenine göre köy/kasabada doğan sporcuların oranı %11.7 sayısı 28, ilçede doğanların oranı %29.2 sayısı 70, şehirde doğanların oranı %39.6 sayısı 95, doğum yeri büyükşehir olanların oranı %19.6 sayısının ise 47 olduğu görülmektedir. Spor yılı değişkeni incelendiğinde 1-2 yıl arası spor yapanların oranı %5.4 sayısı 13, 3-4 yıl arası spor yapanların oranı %16.3 sayısı 39, 5-6 yıl spor yapanların oranı %20.0 sayısı 48, 7 yıl ve üzeri spor yapanların oranı %58.3 sayısının ise 140 olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2. Risk Değerlendirme Ölçeği Tanımlayıcı İstatistikler

		n	\bar{X}	SS
1.	Aktiviteler esnasında gerekli sağlık önlemlerinin alınmamış olması	240	2.79	1.11
2.	Aktiviteler esnasında gerekli güvenlik önlemlerinin alınmamış olması	240	2.76	1.17
3.	Antrenman düzeyinin ve sıklığının lig düzeyine uygun ve yeterli olmaması	240	2.94	1.13
4.	Antrenman ya da müsabakalarda ısınma için yeterli sürenin verilmemesi	240	2.85	1.30
5.	Antrenman saatleri ve müsabaka saatlerinin birbiri ile uyuşmaması	240	2.78	1.41
6.	Antrenman ya da müsabakalarda ısınmaların uzman kişiler tarafından yaptırılmaması	240	2.92	1.43
7.	Müsabakalar esnasında hakemlerin oyun kuralları dışında sertliğe müsaade etmesi sonucu sakatlanmaların oluşması	240	3.02	1.26
8.	Gerektiğinde oyuncular için yeme-içme vb. ihtiyaçların sağlanamaması	240	2.75	1.21
9.	Tesislerdeki saha içi ve saha dışı temizliğin tam olarak yapılmaması sonucu sakatlanmaların oluşması	240	2.68	1.24
10.	Kulübün sahip olduğu tesislerin muhafaza edilmemesi ve işletilmemesi	240	2.62	1.29
11.	Tesislerin yönetilmesine ilişkin uygun bir tüzüğün bulunmaması	240	2.75	1.25
12.	Tesiste çalışanların görev dağılımının uygun ve açık şekilde yapılmaması	240	2.70	1.26
13.	Tesisler ve araç- gereçler için geliştirilmiş bir kontrol listesinin bulunmaması	240	2.91	1.25
14.	Kulübe ya da takıma yeterli finansal desteğin sağlanılmaması	240	3.35	1.37
15.	Bütçe oluşturulurken gelir-giderlerin göz önünde bulundurulmaması	240	3.22	1.32
16.	Oluşturulan bütçeye diğer finansal desteklerin sağlanamaması (örnek; sponsor, reklam v.s.)	240	3.15	1.35
17.	Bütçe oluşturulurken takımın yer alacağı faaliyetlerin göz ardı edilmesi	240	3.09	1.30
18.	Ciddi bir sakatlanma halinde sporcuya yeterli finansal desteğin sağlanmaması	240	3.43	3.58
19.	Takımın hedeflerine ulaşmasında belirlenen bütçenin takımın hedefleriyle uyuşmaması	240	3.18	1.19
20.	İmzalanan tüm transfer sözleşmelerinde sporcuların ve antrenörlerin haklarının korunmamış olması	240	3.00	1.22
21.	Yönetim Kurulu Kararları arasında takım içerisinde yer alana kişilerin sosyal güvencelerinin sağlanması hakkında herhangi bir kararın olmaması	240	2.88	1.32
22.	İmzalanan anlaşmalardaki maddelerin bilinmemesi ve yerine getirilmemesi	240	2.94	1.27
23.	Transfer sözleşmelerinde sosyal güvenlik ve sigortalarının garanti edilmemiş olması	240	2.96	1.46

Tablo 4.2.’deki verilere göre tesis yönetimi alt boyutu sorularından ‘Ciddi bir sakatlanma halinde sporcuya yeterli finansal desteğin sağlanmaması’ ifadesine verilen yanıtların ortalaması çok fazla riskli düzeyde, finans yönetimi alt boyutu sorularından ‘Tesiste çalışanların görev dağılımının uygun ve açık şekilde yapılmaması’ ifadesine verilen yanıtların ortalaması orta düzeyde riskli görülmektedir.

Tablo 4.3. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Yaş Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	\bar{X}	SS	F	p
Sağlık Yönetimi	20-30	22.85	5.53	2.369	.096
	31-40	23.52	6.37		
	41 ve üzeri	19.10	4.01		
Finans Yönetimi	20-30	19.11	7.14	1.003	.368
	31-40	20.62	5.76		
	41 ve üzeri	19.00	6.89		
Sosyal Güvence Yönetimi	20-30	11.62	3.98	.672	.512
	31-40	12.28	4.15		
	41 ve üzeri	12.40	3.53		

Tablo 4.3.’ de sporcuların yaş değişkenine göre yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Sporcuların risk değerlendirme ölçeğinde bulunan sağlık yönetimi, finans yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyutları puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan analiz sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.4. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Yaş Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Yaş	\bar{X}	SS	Ortanca	H	p
Tesis Yönetimi	20-30	114.85	4.08	13.00	4.611	.100
	31-40	137.70	5.06	15.00		
	41 ve üzeri	129.35	4.66	16.00		

Tablo 4.4.'de sporcuların yaş değişkenine göre yapılan Kruskall Wallis-H Testi sonuçları verilmiştir. Sporcuların risk değerlendirme ölçeğinde bulunan tesis yönetimi alt boyutuna verdikleri cevapların yaş değişkenine göre grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.5. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Medeni Durum Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Bağımsız Grup T-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Medeni Durum	\bar{X}	SS	T	p
Sağlık Yönetimi	Evli	23.98	5.59	1.126	.290
	Bekar	22.36	6.02		
Tesis Yönetimi	Evli	14.05	5.16	.909	.390
	Bekar	13.52	4.008		
Sosyal Güvence Yönetimi	Evli	12.36	4.36	2.061	.152
	Bekar	11.55	3.82		

Tablo 4.5.'de araştırmayı oluşturan sporcuların risk değerlendirme ölçeği alt boyutlarından sağlık yönetimi, tesis yönetimi, sosyal güvence yönetimi puanlarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Grup T-Testi sonuçları verilmiştir. Analiz sonucunda risk değerlendirme ölçeği alt boyutlarına verilen cevapların grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.6. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Medeni Durum Değişkeni ile Olan İlişkisini Belirlemek İçin Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Alt Boyut	Medeni Durum	\bar{X}	SS	Z	U	p	Anlamlı Fark
Finans Yönetimi	Evli	134.45	6.17	-2.041	5043	.041*	1 ve 2
	Bekar	114.52	7.11				

Tablo 4.6.'da sporda risk değerlendirme ölçeği finans yönetimi alt boyut puanlarının medeni durum değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney-U Testi sonuçları verilmiştir. Sporcuların medeni durum değişkenine göre finans yönetimi alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0.05$)

Tablo 4.7. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Çocuk Sayısı Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Alt Boyutlar	Çocuk Sayısı	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Sağlık Yönetimi	Yok	22.60	5.84	2.168	.093	-
	1	25.37	6.57			
	2	21.70	5.06			
	3 ve üzeri	22.38	6.09			
Tesis Yönetimi	Yok	13.23	3.83	3.141	0.26*	Yok ve 1
	1	15.41	5.74			
	2	15.30	5.56			
	3 ve üzeri	13.53	4.89			
Finans Yönetimi	Yok	19.28	7.07	1.042	.375	-
	1	21.10	6.56			
	2	19.85	5.52			
	3 ve üzeri	17.30	6.11			
Sosyal Güvence Yönetimi	Yok	11.49	3.87	1.543	.204	-
	1	12.89	5.23			
	2	12.85	3.39			
	3 ve üzeri	11.92	3.17			

Tablo 4.7.' de sporcuların çocuk sayısı değişkenine göre yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Sporcuların risk değerlendirme ölçeğinde bulunan sağlık yönetimi, finans yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyutları puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Sporcuların çocuk sayısı değişkenine göre tesis yönetimi alt boyut puanları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 4.8. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Eğitim Durumu Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Alt Boyut	Eğitim Durumu	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Finans Yönetimi	En az ortaöğretim	19.94	9.13	4.305	.015*	2 ve 3
	Lisans	18.83	5.57			
	Lisansüstü	24.38	5.42			

Tablo 4.8.'de sporcuların eğitim durumu değişkenine göre yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Sporcuların risk değerlendirme ölçeğinde bulunan finans yönetimi alt boyutuna verdikleri cevaplar ile eğitim durumu değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p < 0.05$).

Tablo 4.9. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Eğitim Durumu Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	\bar{X}	SS	Ortanca	H	p	Anlamlı Fark
Sağlık Yönetimi	En az ortaöğretim	120.91	5.16	23.00	2.71	.258	-
	Lisans	117.85	6.01	23.00			
	Lisansüstü	150.77	8.11	27.00			
Tesis Yönetimi	En az ortaöğretim	121.29	4.40	14.00	7.609	.022*	2 ve 3
	Lisans	116.03	4.19	13.00			
	Lisansüstü	171.08	4.92	20.00			
Sosyal Güvence Yönetimi	En az ortaöğretim	121.43	3.73	12.00	12.258	.002*	1 ve 3
	Lisans	114.86	3.97	12.00			2 ve 3
	Lisansüstü	184.69	3.66	17.00			

Tablo 4.9.'da araştırmayı oluşturan sporcuların risk değerlendirme ölçeği alt boyutlarından sağlık yönetimi, tesis yönetimi, sosyal güvence yönetimi puanları ile eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonuçları verilmiştir. Analiz sonucunda tesis yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyutu ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Sağlık yönetimi alt boyutuna verilen cevapların grup ortalamaları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 4.10. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni ile Olan İlişkisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Baba Eğitim Düzeyi	\bar{X}	SS	F	p
Sağlık Yönetimi	İlköğretim	23.33	6.07	.576	.563
	Ortaöğretim	22.81	5.91		
	Lisans/Lisansüstü	22.13	5.81		
Sosyal Güvence Yönetimi	İlköğretim	11.97	4.38	2.279	.105
	Ortaöğretim	11.32	3.90		
	Lisans/Lisansüstü	12.77	3.45		
Tesis Yönetimi	İlköğretim	13.82	4.95	2.517	.083
	Ortaöğretim	13.15	4.19		
	Lisans/Lisansüstü	14.84	3.62		

Tablo 4.10.'da sporcuların baba eğitim düzeyi değişkenine göre yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda sporcuların baba eğitim düzeyi değişkenine göre sağlık yönetimi, tesis yönetimi, sosyal güvence yönetimi alt boyutu ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 4.11. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Alt Boyut	Baba Eğitim Düzeyi	\bar{X}	SS	Ortanca	H	p
Finans Yönetimi	İlköğretim	114.94	9.36	18.00	.714	.700
	Ortaöğretim	123.38	5.31	20.00		
	Lisans/Lisansüstü	122.08	5.60	19.00		

Tablo 4.11.'de sporda risk değerlendirme ölçeği finans yönetimi alt boyut puanlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonuçları verilmiştir. Sporcuların baba eğitim düzeyi değişkenine göre finans yönetimi alt boyut puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.12. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Anne Eğitim Düzeyi	\bar{X}	SS	F	p
Tesis Yönetimi	İlköğretim	13.79	4.51	1.406	.202
	Ortaöğretim	13.24	4.05		
	Lisans/Lisansüstü	14.62	4.80		
Sosyal Güvence Yönetimi	İlköğretim	11.59	3.88	.368	.861
	Ortaöğretim	11.84	3.98		
	Lisans/Lisansüstü	12.24	4.43		

Tablo 4.12.'de sporcuların anne eğitim düzeyi değişkenine göre yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Sporcuların risk değerlendirme ölçeğinde bulunan tesis yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyutları puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 4.13. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Anne Eğitim Düzeyi	\bar{X}	SS	Ortanca	H	p
Sağlık Yönetimi	İlköğretim	127.72	5.36	24.00	2.301	.317
	Ortaöğretim	113.01	6.15	22.00		
	Lisans/Lisansüstü	121.84	6.75	23.00		
Finans Yönetimi	İlköğretim	120.82	8.24	20.00	.155	.925
	Ortaöğretim	118.91	5.48	19.00		
	Lisans/Lisansüstü	124.08	6.23	19.00		

Tablo 4.13.'de sporda risk değerlendirme ölçeği sağlık ve finans yönetimi alt boyut puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonuçları verilmiştir. Sporcuların anne eğitim düzeyi değişkenine göre finans yönetimi ve sağlık yönetimi alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.14. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Aile Gelir Düzeyi Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Aile Gelir Düzeyi	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Sağlık Yönetimi	1000-2000	23.84	7.21	1.046	.384	-
	2001-3000	21.95	5.80			
	3001-4000	22.55	5.81			
	4001-5000	23.16	5.40			
	5001 ve üzeri	24.28	6.40			
Tesis Yönetimi	1000-2000	14.94	5.68	2.052	.088	-
	2001-3000	13.09	4.41			
	3001-4000	12.96	4.28			
	4001-5000	14.71	4.35			
	5001 ve üzeri	14.25	3.25			
Finans Yönetimi	1000-2000	20.89	6.52	1.243	.293	-
	2001-3000	19.43	9.61			
	3001-4000	18.92	5.17			
	4001-5000	20.91	5.84			
	5001 ve üzeri	19.59	4.98			
Sosyal Güvence Yönetimi	1000-2000	13.68	3.55	3.368	.011*	1 ve 3
	2001-3000	11.06	4.20			
	3001-4000	11.06	3.99			
	4001-5000	12.89	4.00			
	5001 ve üzeri	12.21	3.21			

Tablo 4.14.'de sporcuların aile gelir düzeyi değişkenine göre yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Sporcuların risk değerlendirme ölçeğinde bulunan sağlık yönetimi, tesis yönetimi ve finans yönetimi alt boyutlarına verdikleri cevapların aile gelir düzeyi değişkenine göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Sosyal güvence yönetimi alt boyutuna verilen cevapların ise grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 4.15. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Doğum Yeri Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Alt Boyut	Doğum Yeri	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Sağlık Yönetimi	Köy/Kasaba	22.21	5.20	2.957	.033*	2 ve 4
	İlçe	21.67	5.90			
	Şehir	22.89	5.92			
	Büyükşehir	24.89	6.02			

Tablo 4.15.'de araştırmayı oluşturan sporcuların risk değerlendirme ölçeği alt boyutlarından sağlık yönetimi puanlarının doğum yeri değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Analiz sonucunda sağlık yönetimi alt boyutuna verilen cevapların grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmıştır ($p < 0.05$).

Tablo 4.16. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Doğum Yeri Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Doğum Yeri	\bar{X}	SS	Ortanca	H	p	Anlamlı Fark
Tesis Yönetimi	Köy/Kasaba	112.43	4.66	13.00	7.269	.064	-
	İlçe	104.27	3.83	12.00			
	Şehir	132.40	4.22	14.00			
	Büyükşehir	125.43	5.04	14.00			
Finans Yönetimi	Köy/Kasaba	110.70	5.13	20.00	12.435	.006*	2 ve 3
	İlçe	98.95	5.63	17.00			
	Şehir	130.32	8.12	20.00			2 ve 4
	Büyükşehir	138.59	5.82	21.00			
Sosyal Güvence Yönetimi	Köy/Kasaba	117.98	3.50	11.50	11.644	.009*	2 ve 3
	İlçe	97.78	3.67	10.00			
	Şehir	132.37	3.99	13.00			2 ve 4
	Büyükşehir	131.84	4.40	12.00			

Tablo 4.16.'da sporcuların doğum yeri değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonuçları verilmiştir. Analiz sonucunda finans yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyutu ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Tesis yönetimi alt boyutu ortalamaları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4.17. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Spor Yılı Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Spor Yılı	\bar{X}	SS	Ortanca	H	p	Anlamlı Fark
Sağlık Yönetimi	1-2 yıl	109.88	5.45	25.00	12.221	.007*	2 ve 4 3 ve 4
	3-4 yıl	142.00	5.31	25.00			
	5-6 yıl	140.61	6.17	24.00			
	7 yıl ve üzeri	108.60	5.87	22.00			
Finans Yönetimi	1-2 yıl	121.96	5.55	21.00	.462	.927	-
	3-4 yıl	127.09	5.71	20.00			
	5-6 yıl	120.22	10.13	20.00			
	7 yıl ve üzeri	118.63	5.83	19.00			
Sosyal Güvence Yönetimi	1-2 yıl	118.38	2.90	12.00	2.588	.460	-
	3-4 yıl	116.21	4.22	11.00			
	5-6 yıl	134.84	3.84	13.00			
	7 yıl ve üzeri	116.98	4.09	12.00			

Tablo 4.17.'de araştırmayı oluşturan sporcuların risk değerlendirme ölçeği alt boyutlarından sağlık yönetimi, finans yönetimi ve sosyal güvence yönetimi puanlarının spor yılı değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonuçları verilmiştir. Analize göre sağlık yönetimi alt boyutunun grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Finans yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyutlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 4.18. Sporcuların Risk Değerlendirme Düzeylerinin Spor Yılı Değişkeni ile Olan İlişisini Belirlemek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Alt Boyut	Spor Yılı	\bar{X}	SS	F	p
Tesis Yönetimi	1-2 yıl	14.76	3.83	.587	.624
	3-4 yıl	13.84	4.55		
	5-6 yıl	14.06	4.15		
	7 yıl ve üzeri	13.40	4.46		

Tablo 4.18.'de sporcuların spor yılı değişkenine göre yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Sporcuların risk değerlendirme ölçeğinde bulunan tesis yönetimi alt boyutuna verdikleri cevapların spor yılı değişkenine göre grup ortalamaları arasındaki farkı istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

5. TARTIŞMA

Literatür incelendiğinde risk yönetimi ile ilgili farklı alanlara yönelik birçok çalışma mevcutken, sporda risk yönetimi alanında yapılan çalışmaların sayısının oldukça kısıtlı olduğu görülmüştür. Bu çalışmada Ordu İli I. Amatör Futbol Liginde yer alan 19 futbol kulübündeki 240 futbol oyuncusunun katılımıyla amatör futbol kulüplerinin risk yönetimi açısından değerlendirilmesi yapılmış ve elde edilen sonuçlar incelenmiştir.

Sporcuların demografik değişkenleri ile ilgili bilgiler tablo 4.1.'de tanımlayıcı istatistikler olarak verilmiştir. Tablo 4.1.'de verilen bilgiler araştırma grubunun oluşturduğu erkek futbol oyuncularına (n=240) aittir. Sporcuların yaş aralıkları incelendiğinde en fazla 20-30 yaş grubu arasında sporcu (n=177) olduğu, en az 41 ve üzeri yaş aralığında sporcu (n=10) olduğu görülmektedir. Tablo 4.1. incelendiğinde evli sporcu sayısının 72, bekar sporcu sayısının 168 olduğu görülmektedir. Sporcuların çocuk sayısı verilerine göre çocuk sahibi olmayan sporcuların (n=178) ile çoğunluğu oluşturduğu, 3 ve üzeri çocuğa sahip sporcuların (n=13) ise en düşük sayıda olduğu tespit edilmiştir. Sporcuların eğitim durumu bulguları incelendiğinde en fazla lisans mezunu sporcuların (n=159) olduğu, lisansüstü eğitim gören sporcuların (n=13) ise azınlıkta olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Sporcuların baba eğitim düzeyleri incelendiğinde ortaöğretim mezunu babaların (n=120) ile fazlalığı oluşturduğu, lisans/lisansüstü mezunu babaların (n=45) sayısının daha az olduğu görülmüştür. Sporcuların anne eğitim düzeyi verileri incelendiğinde ortaöğretim mezunu annelerin (n=103) kişi ile en fazla, lisans/lisansüstü mezunu annelerin (n=37) ile en az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sporcuların aylık gelir düzeylerine göre 3001-4000 (n=76) aralığında gelire sahip ailelerin en yüksek, 1000-2000 (n=19) aralığında gelire sahip olan ailelerin ise en düşük olduğu görülmüştür. Sporcuların doğum yeri bulguları incelendiğinde şehirde doğanların (n=95) ile en fazla, köy/kasabada doğanların (n=28) en az olduğu tespit edilmiştir. Son olarak spor yılı değişkeni incelendiğinde 7 yıl ve üzeri spor yapan sporcuların (n=140) en fazla, 1-2 yıl spor yapan sporcuların ise en az sayıda oldukları görülmektedir.

Tablo 4.2.'de verilen Risk Değerlendirme Ölçeği tanımlayıcı istatistik tablosundaki verilere göre finans yönetimi alt boyutu sorularından olan 'Ciddi bir

sakatlanma halinde sporcuya yeterli finansal desteğin sağlanmaması' ifadesine verilen cevapların ortalaması ($\bar{x}=3.43$) çok fazla riskli düzeyde, tesis yönetimi alt boyutu sorularından olan 'Tesis çalışanlarının görev dağılımının uygun ve açık şekilde yapılmaması' ifadesine verilen cevapların ortalaması ($\bar{x}=2.70$) orta düzeyde riskli görülmektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda çalışmaya katılan sporcuların finansal destek sağlanması konusunda yeterli desteği görmedikleri, gözlemledikleri ve değerlendirdikleri bir eylem olarak ise tesis çalışanlarının görev dağılımlarının doğru şekilde yapılmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 4.3. ve 4.4. incelendiğinde araştırmaya katılan sporcuların yaş değişkenine göre risk değerlendirme ölçeği alt boyutları puanlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Literatürde konuyla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, yaş değişkeninin sporcuların risk değerlendirme düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığını ileri süren çalışmaların daha fazla olduğu görülmektedir. Karataş (2012) hentbol oynayan sporcular üzerinde yaptığı çalışmada yaş değişkeninin sporcuların risk değerlendirme düzeyleri üzerinde anlamlı farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Benzer şekilde Gök (2006), voleybol branşını konu edindiği çalışmasında yaş değişkeni ile sporcuların riskleri değerlendirme düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlamamıştır. Yine Karataş (2016), basketbol branşı ile uğraşan sporcular üzerinde yaptığı çalışmada yaş değişkeni ile sporcuların risk algılama düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığını ortaya koymuştur. Uzun (2017), masa tenisi konulu çalışmasında yaş değişkeni ile sporcuların risk değerlendirme düzeyleri arasında anlamlı bir farka rastlamamıştır. Literatürden elde edilen bulguların yapılan bu araştırma ile doğru orantılı olduğu söylenebilir. Yanı sıra Çobanoğlu ve Sevil (2013), üst düzey futbolcular ile ilgili yaptıkları araştırmada yaş değişkeni ile sporcuların riskleri değerlendirme düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Tablo 4.5. ve 4.6.'da sporcuların risk değerlendirme ölçeği alt boyutları puanlarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği incelenmiştir. Tesis yönetimi, sağlık yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyut puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0.05$). Yine tablolar incelendiğinde medeni durum değişkenine göre finans yönetimi alt boyutuna

verilen cevapların grup ortalamaları arasındaki farkı evli sporcuların lehine istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Bu durumda evli sporcuların finansal kaygılarının daha yüksek olduğu, içerisinde buldukları durum sebebiyle sorumluluk yükünün ve bilincinin arttığı, özellikle maddi anlamda daha fazla kazanç sağlama isteklerinin ortaya çıktığı ve bu doğrultuda risk değerlendirme düzeylerinin arttığı yorumu yapılabilir. Çobanoğlu (2008)'nin futbol, Karataş (2012)'in hentbol ve Karataş (2016)'in basketbol branşları üzerinde yaptıkları çalışmalarda medeni durum değişkeninin sporcuların risk değerlendirme düzeyleri üzerinde bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışma literatürdeki çalışmalardan farklılık göstermektedir.

Tablo 4.7.'de ki verilere göre sporcuların çocuk sayısına göre sağlık yönetimi, finans yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p > 0.05$). Sporcuların tesis yönetimi alt boyutuna verdikleri cevapların grup ortalamaları arasındaki fark ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Verilere bakılarak çocuğu olan sporcuların, çocuğu olmayan sporculara göre risk değerlendirme düzeylerinin daha yüksek olmasının sebebi, çocuk sahibi olmanın verdiği sorumlulukların artması bunun da sporcunun riskleri daha yüksek düzeyde algılamasına yol açtığı söylenebilir. Literatürde yapılan araştırmalar sonucunda bu konuyla ilgili yapılan çalışmalarda çocuk sayısı değişkeni ile ilgili bulgulara rastlanmamıştır.

Tablo 4.8. ve 4.9.'da eğitim durumu değişkenine göre sporcuların risk değerlendirme ölçeği alt boyutlarının puanları incelenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda eğitim durumu değişkenine göre tesis yönetimi, finans yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyutlarına verilen puanlarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmiştir ($p < 0.05$). Sağlık yönetimi alt boyutuna verilen cevaplarda ise istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p > 0.05$). Sağlık yönetimi ifadelerine verilen cevapların sporcular tarafından düşük dereceli risk olarak belirlendiği gözlemlenmiştir. Karataş (2016)'in basketbolcuları, Çobanoğlu ve Sevil (2013)'in üst düzey futbolcuları, Uzun (2017)'un elit masa tenisi oyuncularını konu edindiği çalışmalarda eğitim durumu değişkeni ile sporcuların risk değerlendirme düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Kuter (2007), sporcunun eğitim seviyesinin yaptığı işleri daha kısa sürede kavramasını

sağladığını, kendisine bu işten beklentilerinin neler olduğunu belirlemesi konusunda yardımcı olduğunu ve böylelikle çevresindekilerin kendisinden neler beklediğinin farkına varmasını büyük ölçüde etkilediğini belirtmiştir. Ayrıca bu farkındalık sporcu performansını olumlu yönde etkileyecek ve sporcunun performansını sergilerken aldığı riskleri daha iyi bir şekilde analiz etmesini de sağlayacaktır. Eğitim düzeyindeki yükselmenin beraberinde risk alma eğilimini de yükselttiği görülmüştür. Bahsedilen çalışmalardaki bulgular ile bu çalışmadaki bulgular, eğitim durumu değişkeni ile sporcuların risk değerlendirme düzeyleri arasındaki ilişki açısından paralellik göstermektedir.

Tablo 4.10. ve 4.11.'de sporcuların risk değerlendirme ölçeğinde bulunan sağlık yönetimi, tesis yönetimi, finans yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyutlarına verdikleri cevapların baba eğitim düzeyi değişkenine göre grup ortalamaları arasındaki farkı istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Bu bulgulara göre sporcuların risk algılama düzeyleri üzerinde baba eğitim düzeyi değişkeninin bir etkisi olmadığı yorumu yapılabilir. Literatür incelendiğinde bu konuyla ilgili yapılan çalışmalarda baba eğitim düzeyi değişkeni ile ilgili bulgulara rastlanmamıştır.

Tablo 4.12. ve 4.13. incelendiğinde sporcuların anne eğitim düzeylerine göre risk değerlendirme alt boyutları puanlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Bu veriler doğrultusunda anne eğitim düzeyi değişkeninin sporcuların risk algılama düzeyleri üzerinde bir etkisi olmadığı yorumu yapılabilir. Literatür tarandığında bu konuyla ilgili yapılan çalışmalarda anne eğitim düzeyi değişkeni ile ilgili bulgulara rastlanmamıştır.

Tablo 4.14.'de aile gelir düzeyi değişkenine göre sporcuların risk değerlendirme düzeyleri arasında sağlık yönetimi, tesis yönetimi ve finans yönetimi alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0.05$). Aile gelir düzeyi değişkenine göre sosyal güvence yönetimi alt boyutuna verilen cevapların grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu gözlemlenmiştir ($p<0.05$). Aile gelir düzeyi 1000-2000 olan sporcuların aile gelir düzeyi 3001-4000 olanlara göre sosyal güvence yönetimi açısından risk algılama düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Aile gelir düzeyinin artışının kaygı

düzenini azaltıcı etkisi olduğundan sporcuların risk değerlendirme düzeylerini etkilediği söylenebilir. Ayrıca sosyal güvence yönetimi açısından, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile yöneticiler kurumsallaşırken, sporcuların aynı doğrultuda kurumsallaşmaması ve profesyonel sporcular bu kanunda ki kısa ve uzun vadeli sigorta hükümlerine tabiiyken, amatör sporcular bu kanun hükmünde sigortalı sayılmamasının sporcuların risk algılama ve değerlendirme düzeylerini etkilediğini ve bu durumun özellikle amatör sporcuları haklarını garanti alabilmek adına daha fazla çaba sarf etmeye ve daha çok maddi kazanç sağlayabilmek adına risk alma yoluna teşvik ettiği söylenebilir.

Tablo 4.15. ve 4.16.'da araştırmaya katılan sporcuların doğum yeri değişkenine göre risk değerlendirme ölçeği alt boyutları puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda sağlık yönetimi, finans yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0.05$). Tesis yönetimi alt boyutuna verilen cevaplarda ise istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0.05$). Doğum yeri şehir ve büyükşehir olan sporcuların risk değerlendirme düzeylerinin doğum yeri ilçe olan sporculara göre daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Bu veriler doğrultusunda sporcuların doğdukları yerin risk algılama ve değerlendirme düzeyleri üzerinde etkisinin olduğunu söylemek mümkündür. Sporcuların büyükşehir ve şehirlerdeki yaşam şartlarının bir sonucu olarak karşılaşabilecekleri daha farklı risklerin olduğu, bu risk parametrelerinin büyükşehirlerden kırsala doğru azaldığı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde bu konuyla ilgili yapılan çalışmalarda doğum yeri değişkenine ait bulgulara rastlanmamıştır.

Tablo 4.17. ve 4.18.'de sporcuların risk değerlendirme ölçeğinde bulunan sağlık yönetimi, tesis yönetimi, finans yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyutlarına verdikleri cevapların spor yılı değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği incelenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda spor yılı değişkenine göre sağlık yönetimi alt boyutuna verilen cevapların grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmıştır ($p<0.05$). Finans yönetimi, tesis yönetimi ve sosyal güvence yönetimi alt boyutlarına verilen puanlar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Sporcuların sağlık yönetimi ifadelerini yüksek dereceli risk olarak değerlendirmesinin, geçmişteki olumsuz

deneyimlerinden kaynaklandığı söylenebilir. Sporcuların risk değerlendirme ölçeğine verdikleri cevapların sıra ortalamaları incelendiğinde, uzun yıllar spor yapan sporcuların risk değerlendirme düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre sporcuların daha fazla maça çıkma tecrübeleri olmasından risk algılarının daha yüksek olduğu yorumu yapılabilir. Ayrıca futbol branşını meslek edinmiş ve bu meslekten geçim sağlayan sporcuların risk değerlendirme derecelerinin daha yüksek olduğu da söylenebilir. Literatür incelendiğinde spor yılı değişkenine göre sporcuların risk değerlendirme düzeyleri arasında ilişkiyi inceleyen çalışmaların farklı sonuçları olduğu gözlemlenmiştir. Karataş (2016) basketbolcular ile ilgili yaptığı çalışmada spor yılı değişkeni ile sporcuların risk değerlendirme düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çobanoğlu ve Sevil (2013) üst düzey futbolcular ile ilgili yaptıkları araştırmada, spor yılı değişkenine göre sporcuların risk değerlendirme düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir. Öktem (2011) tarafından, branşı okçuluk olan sporcuların spor yapma yılı ile risk değerlendirme düzeyleri arasında okçuluk yaptıkları süre açısından anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Buna karşın Karataş (2012), hentbol sporcuları ile ilgili yaptığı çalışmada spor yılı değişkeni ile sporcuların risk değerlendirme düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlamamıştır. Gök (2006)' ün voleybol oynayan sporcular ile ilgili yaptığı çalışmada, voleybolcuların risk değerlendirme düzeyleri ile spor yılı değişkeni arasında ki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Literatürde elde edilen bulgular bu çalışmanın bulguları ile örtüşmemektedir. Bu farklılığın yapılan çalışmaların farklı takım sporları üzerinde olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde insan hayatının her alanında ve her anında mevcut olan risk kavramı, spor alanında da önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Bilindiği üzere özellikle sporda risk belirsizlik ve tehlike içeren, belirli bir olasılık dahilinde olan bir eylemdir. Fakat risk kavramının öngörülebilir olması spor kulüplerinin riski kontrol altına almasına büyük ölçüde yardımcı olacaktır. Bu da sporda riskin ortadan kaldırılmasına da kontrol altına alınmasını sağlayacaktır. Nitekim spor organizasyonlarında veya spor faaliyetlerinde riskin yaratabileceği problemleri önlemek, riski kontrol altına alabilmekten geçer. Eğer risk kaynağı bilinirse, riskin ortaya çıkmasına sebep olabilecek durumlar ve davranışlar engellenebilir ve böylelikle risk minimize edilmiş olur. Kontrollü bir risk yönetim çalışması uygulamak ve riskleri alabilmek, sporcuların olduğu kadar büyük ölçüde takımların, takım antrenörlerinin ve kulüplerin sporun dinamik ve değişken yapısından kaynaklanan belirsizlikleri çözmelerine ve böylelikle yeni stratejiler belirleme yolunda onlara ışık tutacak büyük bir etkiye sahip olacaktır. Sürdürülebilir ve devamlı artan başarı için risklerin iyi analiz edilmesi ve iyi bir şekilde yönetilmesi önem taşımaktadır.

Amatör futbolcuların risk değerlendirme düzeylerini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda;

Sporculara ait medeni durum, çocuk sayısı, eğitim durumu, aile gelir düzeyi, doğum yeri ve spor yılı parametrelerinin riskleri algılama ve değerlendirme düzeyleri üzerinde etkili olduğu ve sporcuların finansal destek ile ilgili konuları öncelikli risk olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmada elde edilen veriler, aylık gelir seviyesindeki düşüşün, sporcuların spor yaşamında karşılaşılabilecekleri riskleri daha iyi algılayabilmelerine olanak sağladığını düşündürmektedir. Sporcuların eğitim seviyeleri arttıkça risk alma eğilimlerinin de arttığı görülmüştür. Tecrübeli futbolcuların riskleri algılayıp analiz etme yeteneklerinin daha az deneyimli futbolculardan daha iyi seviyede olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle futbolcuların risk değerlendirme düzeylerinin incelendiği bu araştırma sonucu elde edilen bulgular ışığında aşağıda birtakım önerilerde bulunulmuştur.

- Türkiye’de sporda risk yönetimi alanında yapılan çalışmaların ve uygulamaların, spor federasyonları ve spor kulüpleri tarafından bilinmesi ve uygulanmasının oldukça önemli olmasından dolayı tüm branşlara, sporcuların yanında kulüp yöneticilerine, antrenörlere, menajerlere ve hakemlere uygulanmalı ve kulüpler arası karşılaştırma yapılarak mevcut durum ortaya konulabilir.

- Spor kulüplerinin, sporcuların algıladıkları risk faktörlerine karşı çözüm üretebilecek düzeye getirilmesi ve mevcut tüm süreçlerde iyileştirme ve geliştirme yoluna gidilmesi önerilmektedir.

- Sporda risk yönetimi alanında literatürdeki çalışmaların sayısının kısıtlı olmasından dolayı daha fazla bilgiye sahip olabilmek adına benzer değişkenler kadın sporculara, farklı branşlara ve lig seviyesi daha yüksek olan bir örneklem grubunda da tekrarlanabilir.

- Çalışmadaki sonuçlar incelendiğinde genç futbolcuların spor hayatlarındaki risklere karşı daha hazır hale gelebilmeleri için bazı eğitim veya seminer gibi imkanlar sağlanması önerilmektedir.

- Yapılan araştırma birtakım kısıtlamalar nedeniyle amatör futbolcular ile yapılmıştır. Daha sonraki yapılacak olan çalışmaların evren ve örneklemini daha geniş tutularak katılımcı sayısı artırılabilir ve ölçekler elit seviye sporculara uygulanabilir.

- Müsabaka veya antrenman öncesi tüm sağlık ve güvenlik önlemlerinin alındığından ve ekipmanların eksiksiz olduğundan emin olunması sağlanabilir. Nitekim geçtiğimiz yıllarda Kayseri Süper Amatör Küme’de oynanan bir maç sırasında bir futbolcunun ikili mücadele sırasında yerde kalmasıyla ayağının kırıldığı anlaşılmış fakat sporcu sedye olmadığı için sahayı her iki takımın futbolcularının kucağında terk etmiştir. Bu da daha bilinçli olunması gerektiği konusunda verilebilecek örneklerden yalnızca bir tanesidir.

- Finans yönetimi açısından, meydana gelen sakatlıklarda sporculara finansal destek sağlanması ve sporcuların finansal kaygılarını azaltmak amacıyla gelir-gider dengesi iyi bir şekilde ayarlanması önerilebilir.

Bu konuda yapılan çalışmaların kısıtlı olması, özellikle spor alanındaki risklerin hayatımızın her alanında var olduğunu bilmemize engel olmayacağı gibi çeşitlilik gösteren çalışmalar sorumluluk bilinci yaratılmasına yardımcı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Abdullah MR, Musa RM, Maliki ABHM, Suppiah PK, Kosni NA. (2016). Relationship of physical characteristics, mastery and readiness to perform with position of elite soccer player. *International Journal of Advanced Engineering and Applied Sciences*, 1(1), 8-11.
- Acar M. (1993). Sporda Hedefler ve Politikalar. DPT Yayınları. S:1.
- Acuner ŞA. (2006). Etkili bir risk yönetim sürecinin aşamaları. *Active Dergisi*, 47, 1-6.
- Akşar T, Merih K. (2006). Futbol Ekonomisi (1. bs.). İstanbul: Literatür Yayınları.
- Aktükün İ. (2005). Oyundan siyasete: Türkiye’de futbolun doğuşu. *İktisat Dergisi*, 463–468.
- Amano K. Crisis management for public sports facilities the great east japan earthquake example. 20th European Association For Sport Management Conference, Aalborg-Denmark, Abstract, 2012.
- Anelli M, Neri G. (2006). Güzel oyun futbol nasıl dünyanın en büyük tutkusuna dönüştü?. *National Geographic.*, Haziran, 116–117.
- Appenzeller H, Lewis G. (2000). Successful Sport Management. North Carolina: Carolina Academic Press.
- Arıpınar E. (1990). Türk Futbol Tarihi. İstanbul: Türkiye Futbol Federasyonu Yayınları. Cilt-I.
- Australian Sports Commission (1999). Risk Management For Directors And Board Members of National Sporting Organizations.
- Aydemir M. (2001). Proje Risk Yönetimi ve Savunma Sanayinde Uygulanması. Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Basel Committee on Banking Supervision (1998). Framework for Internal Control Systems in Banking Organisations. *TBB*, Eylül, 1.
- Baydar M. (2000). Risk Değerlendirilmesi, Ölçülmesi ve Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Bengü N. (1996). Hastane ve Sağlık Kuruluşlarında Risk Yönetimi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Biçer T. (1998). Doruk Performans, Başarının Zihinsel Dinamikleri. İstanbul: Beyaz Yayınları. S:172.
- Bolak M. (2004). Risk ve Yönetimi. İstanbul: Birsen Yayınevi.
- Bompa TO. (2001). Sporda Çabuk Kuvvet Antrenmanı. Ankara: Bağırhan Yayınevi. S:34-39.
- Bozköylü E. (2007). Dünyada ve Türkiye’de Futbolun Değişim Süreci, 2002–2005 Verileriyle Türkiye’de Oyuncu Performansı Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Bucher CA, Krotee ML. (2002). Management of Physical Education and Sport. Mc Graw- Hill Companies. S:425-428.
- Cerrahoğlu N, İmamoğlu AF. Sporun ekonomik boyutu: Almanya örneği. 1.Gazi Beden Eğitimi ve Spor Kongresi, Ankara, Özet Kitabı, 2000; 240-247.
- Corbett R. (2002). Risk management for sport organizations and sport facilities. Erişim: 06 Ocak 2021, Sport Law Ağ Sitesi:
<https://sportlaw.ca/risk-management-for-sport-organizations-and-sport-facilities/>
- Çağıl G. (2006). Sermaye Yeterliliği Açısından Operasyonel Risk ve Bankacılık Sektöründe Uygulanması. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Çobanoğlu HO. (2008). Sporda Risk Yönetimi: Turkcell Süper Ligindeki Sporcuların Risk Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Demircan M. (2018). Sporda Dernek ve Kulüp Üzerine Bir Derleme. Erişim: 03 Mart 2021,
<https://mursidindemircan.com/2018/12/spor-dernek-ve-kulup-uzerine-bir-derleme/>
- Demirci A. (2003). Atletizm. Ankara: Nobel Yayınları.

- Devecioğlu S. (2013). Futbolda Risk Yönetimi. Erişim: 10 Mart 2021,
<http://www.ekospor.com/futbolda-risk-yonetimi/>
- Doğar AV. (2002). Futbol Eğitim ve Öğretimi Ders Notları. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Erzurum.
- Doğu G. Spor tesislerinin planlanması. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri 1. Ulusal Sempozyumu, Ankara, Özet Kitabı, 1990; 225.
- Donuk B. (2005). Spor Yöneticiliği ve İstihdam Alanları. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Dorfman MS. (1998). Introduction to Risk Management and Insurance (10. bs.). New Jersey: Prentice Hall.
- Durmuş AG. (1999). Spor Hukuku. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Dündar U. (2012). Antrenman Teorisi (8.bs.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ekici H. (2012). Kurumsal Risk Yönetimi: Kalkınma Ajansları Örneğinde. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Erkal EM. (1982). Sosyolojik Açıdan Spor. Ankara: Filiz Kitapevi.
- Ertaş Ő, Petek H. (2005). Spor Hukuku. Ankara: Yetkin Basım Yayım ve Dağıtım. S:220.
- Ferah A. (1990). Futbol Eğitim Öğretim. Ankara: Neyir Matbaası.
- Fıkırkoca M. (2003). Bütünsel Risk Yönetimi. Ankara: Pozitif Matbaacılık.
- Fuller C, Scott D. (2004). The application of risk management in sport. *Sport Medicine*, 34(6), 349-356.
- Gillet B. (1975). Spor Tarihi (M. Durak Çev.). İstanbul: Gelişim Yayınları. S:26
- Gök Y. (2006). Türkiye Voleybol Birinci Liginde Yer Alan Spor Kulüplerinin Risk Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Gray GR. (1996). Risk management planning: Conducting a sport risk assessment to enhance program safety. *Journal of Physical Education, Recreation&Dance*, 62:6, 29-32.

Gür H. (2019). Sporda Ani Ölümler. Erişim: 06 Mart 2021

<http://www.sporhekimligi.com/olumvespor.php>

Heinemann K, Horch HD. (1981). Soziologie de sport organisation. *Sportwissenschaft*, 2 (11), 123-150.

Kaba N. (2013). Lojistik İşletmesinde Risk Odaklı Bir Yönetim. Yüksek Lisans Tezi Kadir Has Üniversitesi, İstanbul.

Kalyoncu D. (2013). Risksiz Risk Yönetiminin Alternatif Yolları. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, İstanbul.

Kamiloğlu K. Türkiye’de spor tesislerinde güncel planlama sorunları. Yıldız Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Sempozyumu, İstanbul, 1989.

Karataş O, Karataş EO, Yücel AS. (2017). Financial risk management in football clubs. *Turkish Studies*, 12(12), 163-174.

Karataş Ö. (2012). Sporda Risk Yönetimi: Türkiye Hentbol Süper Ligi Örneği. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Konter E. (2006). Sporda Karşılaşma Psikolojisi El Kitabı. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Küçükyılmaz A. (2007). Havaalanlarında Kurumsal Risk Yönetimi: Atatürk Havalimanı Terminalleri İşletmesi İçin Kurumsal Risk Yönetimi Model Önerisi. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Lussier RN, Kimball D. (2004). Sport Management Principles, Applications, Skill Development. Ohio: South-Western.

Meulbroek L. (2002). The promise and challenge of integrated risk management. *Risk Management & Insurance Review*, 5, 9.

Miller LK. Sport business management. An Apsen Publication, Wichita State University, Wichita, Kansas, 1997;1-6.

Miller J. Youth sport or recreation injuries protection: how school policymakers can help. National Association of State Boards of Education, Texas Tech University, Broadway-Lubbock, 2006; 29- 30.

- Nohr KM. (2009). *Managing risk in sport and recreation: The Essential Guide for Loss Prevention*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Öğüt EE. (2010). *Almanya ve Türkiye'deki Spor Kulüplerinin Karşılaştırmalı Analizi (Türkiye'de Spor Kulüplerinin Yapı ve İşleyişine Yeni Bir Yaklaşım)*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Öktem Ç. (2011). *Türkiye'de Okçuluk Sporunun Risk Yönetimi Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Özdemir M. (2004). *Spor Yaralanmalarında Korunma ve Rehabilitasyon İlkeleri (1. bs.)*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Özşahin A. *Spor yaralanmalarında acil yardım organizasyonu*. 7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya, Özet Kitabı, 2002; 9.
- Öztuna B. (2015). Türk sporcularının sosyal güvenliği. *International Journal Of Science Culture And Sport*, Special Issue 3, 802-808.
- Pehlivan A. (2008). Risk kavramından hareketle Türkiye'deki sigortacılık sektörü üzerine değerlendirmeler. *İ.İ.B.F. Dergisi*, 10(1), 87-101.
- Sayıştay Başkanlığı (2006). *Risk Yönetimi Rehberi*. Ankara: S:17.
- Sevim Y. (2002). *Antrenman Bilgisi*. Ankara: Nobel Yayınları. S:287-289.
- Schwarz EC, Hall AS, Shibli S. (2010). *Sport Facility*. USA: Elsevier.
- Slack T. (1997). *Understanding Sport Organizations, The Application of Organization Theory*. USA: Human Kinetics Publishment. S:5.
- Special Olympics Coaching Guide (2003). *Sport safety and risk management for coaches*. Erişim: 10 Şubat 2021,
<https://sonc.net/wp-content/uploads/Sport-Safety-and-Risk-Management.pdf>
- Spengler JO, Connaughton DP, Pittman AT. (2006). *Risk Management in Sport and Recreation*. Champaign, IL: Human Kinetics. S: 2-9, 12-20.
- Sporbilim Dergisi (2012). *Sporda Risk Faktörleri*. Erişim: 05 Mart 2021,
<https://www.sporbilim.com/sayfa.asp?mdl=kategori¶m=6>

- Tekin M, Zerenler M. (2005). Krizi Yönetebilmenin Sırları (1. bs). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Tunç İ. (2014). Kurumsal Risk Yönetim Sisteminin Stratejik Planlamanın Başarısı Üzerindeki Etkisi. Yalova Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı. Mali Hizmetler Uzmanlığı Araştırma Raporu. Yalova. S:8.
- Türk Sanayici ve İş Adamları Derneği. (2008). Kurumsal Risk Yönetimi. Yayın No: TUSİAD-T/2008- 2/452. İstanbul: Graphis Matbaası. Şubat. S:1-25.
- Türkiye’de Futbolun Tarihçesi. Erişim: 18 Mart 2021,
<https://www.tff.org/default.aspx?pageID=293>
- Ocakoğlu O. (2019). Sporda risk yönetimi: bodrum ultra maraton örneği. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 113-123.
- Uzun ME. (2017). Elit Masa Tenisi Sporcularının Risk Değerlendirme Durumları Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Üzümcü Z. (2007). Risk Yönetiminin Kurumsal Yönetimdeki Rolü ve Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Vaughan E, Vaughan T. (1995). Essential of Insurance: A Risk Management Perspective (1. bs.). New York: Wiley.
- Vikipedi katılımcıları (2021). Futbol. Vikipedi, Özgür Ansiklopedi. Erişim: 18 Mart 2021, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Futbol>
- Yalçınkaya T. (2004). Risk ve belirsizlik algılamasının iktisadi davranışlara yansımaları. Muğla Üniversitesi İİBF Tartışma Tebliğleri, Muğla, 2004; 5.
- Zorba E. (2006). Yaşam Boyu Spor (2. bs.). Ankara: Nobel Basım Yayım Dağıtım.

EKLER

Ek 1: Etik Kurul Onayı

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

OTURUM TARİHİ	OTURUM SAYISI	KARAR SAYISI
23/01/2020	01	2020-03

KARAR NO: 2020-03

Dr. Öğr. Üyesi Burak CEVAHİRCİOĞLU'nun "Amatör Futbol Kulüplerinin Risk Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi (Ordu İli 1. Amatör Futbol Lig Örneği)" başlıklı çalışması etik yönden incelendi.

Dr. Öğr. Üyesi Burak CEVAHİRCİOĞLU'nun "Amatör Futbol Kulüplerinin Risk Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi (Ordu İli 1. Amatör Futbol Lig Örneği)" başlıklı çalışmasının etik yönden uygun olduğuna, toplantıya katılanların oy birliğiyle karar verildi.

ASLI GİBİDİR
23/01/2020
Dr. Üyesi Hasan Hüseyin MİTLU
Başkan

Ek 2: Sporcular İçin Risk Değerlendirme Ölçeği

Sayın Katılımcı,

Bu ölçek, Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda "Amatör Futbol Kulüplerinin Risk Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi" adlı Yüksek Lisans Tez çalışmasında kullanılacaktır. Ölçeği doldurmak için ayıracağınız süre ve değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Tez Danışmanı

Dilara KUBAL

Dr. Öğr. Üyesi Burcak CEVAHİRCİOĞLU

Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I- KİŞİSEL BİLGİLER

1. Yaşınız : 20-30 31 -40 41 ve üzeri
2. Medeni Durumunuz : Evli Bekar
3. Çocuk Sayısı : Yok 1 2 3 ve üzeri
4. Eğitim Durumunuz :
 En az ortaöğretim Lisans Lisansüstü
5. Baba Eğitim Düzeyi :
 İlköğretim Ortaöğretim Lisans/ Lisansüstü
6. Anne Eğitim Düzeyi :
 İlköğretim Ortaöğretim Lisans/ Lisansüstü
7. Aile Gelir Düzeyi (TL) :
 1000-2000 2001-3000 3001-4000 4001-5000 5001 ve üzeri
8. Doğum Yeriniz : Köy/Kasaba İlçe Şehir Büyükşehir
9. Spor Yılıız : 1-2 yıl 3-4 yıl 5-6 yıl 7 yıl ve üzeri

Soru No	SPORCULAR İÇİN RİSK DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ MADDELER	ÇOK AZ	AZ	ORTA	ÇOK	ÇOK FAZLA
1	Aktiviteler esnasında gerekli sağlık önlemlerinin alınmamış olması					
2	Aktiviteler esnasında gerekli güvenlik önlemlerinin alınmamış olması					
3	Antrenman düzeyinin ve sıklığının lig düzeyine uygun ve yeterli olmaması					
4	Antrenman ya da müsabakalarda ısınma için yeterli sürenin verilmemesi					
5	Antrenman saatleri ve müsabaka saatlerinin birbiri ile uyuşmaması					
6	Antrenman ya da müsabakalarda ısınmaların uzman kişiler tarafından yaptırılmaması					
7	Müsabakalar esnasında hakemlerin oyun kuralları dışında sertliğe müsaade etmesi sonucu sakatlanmaların oluşması					
8	Gerektiğinde oyuncular için yeme-içme vb. ihtiyaçların sağlanamaması					
9	Tesislerdeki saha içi ve saha dışı temizliğin tam olarak yapılmaması sonucu sakatlanmaların oluşması					
10	Kulübün sahip olduğu tesislerin muhafaza edilmemesi ve işletilmemesi					
11	Tesislerin yönetilmesine ilişkin uygun bir tüzüğün bulunmaması					
12	Tesiste çalışanların görev dağılımının uygun ve açık şekilde yapılmaması					
13	Tesisler ve araç- gereçler için geliştirilmiş bir kontrol listesinin bulunmaması					
14	Kulübe ya da takıma yeterli finansal desteğin sağlanılmaması					
15	Bütçe oluşturulurken gelir-giderlerin göz önünde bulundurulmaması					
16	Oluşturulan bütçeye diğer finansal desteklerin sağlanamaması(örnek; sponsor, reklam v.s.)					
17	Bütçe oluşturulurken takımın yer alacağı faaliyetlerin göz ardı edilmesi					
18	Ciddi bir sakatlanma halinde sporcuya yeterli finansal desteğin sağlanmaması					
19	Takımın hedeflerine ulaşmasında belirlenen bütçenin takımın hedefleriyle uyuşmaması					
20	İmzalanan tüm transfer sözleşmelerinde sporcuların ve antrenörlerin haklarının korunmamış olması					
21	Yönetim Kurulu Kararları arasında takım içerisinde yer alana kişilerin sosyal güvencelerinin sağlanması hakkında herhangi bir kararın olmaması					
22	İmzalanan anlaşmalardaki maddelerin bilinmemesi ve yerine getirilmemesi					
23	Transfer sözleşmelerinde sosyal güvenlik ve sigortalarının garanti edilmemiş olması					

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Dilara KUBAL
Doğum Yeri : Ordu
Yabancı Dili : İngilizce
E-posta : dilarakubal04@gmail.com

Öğrenim Durumu:

Derece	Bölüm/ Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Ordu Üniversitesi	2013/2017